SAJANDI PIDU!

8 päeva • 9 kontserti • 6 saali • 100 aastat ERSOt

E·R·S·O

13.–20. november

erso.ee

iute ERSO PEASPONSOR

SAJANDI PIDU!

13. november kell 19

Neeme Järvi. Sajas sümfoonia

Estonia kontserdisaal

Festivali avakontserdil esitab ERSO eluaegse aupeadirigendi Neeme Järvi taktikepi all Eduard Tubina ja Eugen Kapi helitööde kõrval ka Joseph Haydni särtsaka 100. sümfoonia.

TRIIN RUUBEL viiul
ERSO
dirigent NEEME JÄRVI

Joseph Haydn
Sümfoonia nr 100 „Militaarne“

Eduard Tubin
Viiulikontsert nr 1 D-duur
II Andante sostenuto

Eduard Tubin
„Süit eesti tantsuviisidest“

Eugen Kapp
Süit balletist „Kalevipoeg“

14. november kell 18

ERSO kammermuusikud läbi aegade

MUBA suur saal

Koos ERSO kammermuusikutega musitseerivad MUBA saalis säravad interpreedid, kes on orkestrist lahkunud pedagoogilisele tööle või teistesse kollektiividesse.

MAANO MÄNNI viiul
ARVO LEIBUR viiul
KAIDO VÄLJA viiul
RAIN VILU vioola
ARVO HAASMA vioola
ANDREAS LEND tšello
MATI LUKK kontrabass
NILS RÕÕMUSSAAR oboe
TOOMAS VAVILOV klarnet
MARKO MARTIN klaver

Sergei Prokofjev
Kvintett g-moll

Bernhard Henrik Crusell
Divertisment

Béla Bartók
„Kontrastid“

15. november kell 18

ERSO solistid Kadriorus

Kadrioru kunstimuuseum

Kammermuusika kavaga astuvad üles orkestri tänase koosseisu kõige uuemad ja nooremad orkestrandid.

LAUR KELLER trompet
TOOMAS HENDRIK ELLERVEE viiul
ANDRES ALEXANDER METSPALU tšello
JAAN OTS klaver

Giuseppe Torelli
Sonaat D-duur

Antonín Dvořák
Klaveritrio nr 4 „Dumky“

George Enescu
„Legend“ trompetile ja klaverile

Dmitri Šostakovitš
Klaveritrio nr 1 c-moll

16. november kell 19

Stuudiokontsert

Eesti Raadio 1. stuudio

Koostöös ERR-iga jõuab festival ka raadiomajja, ERSO kunagisse kodu- ja proovisaali. Stuudiokontserdil kõlab lugusid, mida orkester mängis oma esimesel üles-astumisel sada aastat tagasi.

ERSO
dirigent OLARI ELTS

Julius Fučík
Kontsertavamäng „Marinarella“

Julius Rietz
„Kontsertpala“ puhkpillikvintetile ja orkestrile

Arvo Pärt
„Concerto piccolo über B-A-C-H“

Friedrich Eberle
„Wagneriana“

Lepo Sumera
„Pikseloits“

Raimund Kull
„Popurrii-fantaasia eesti viisidest“

17. november kell 19

Audiospaa Tarus

Loodusmaja Taru

Kontserdisari „Audiospaa“ kutsub äsja valminud loodus-majja Taru. ERSO muusikud pakuvad põneva valiku loodus- ja linnuhäältest inspireeritud teoseid.

MIINA LAANESAAR viiul
LEVI-DANEL MÄGILA tšello
JANIKA LENTSIUS flööt
LINDA VOOD flööt
MARI-LIIS VIND flööt
GUIDO GUALANDI oboe
SOO-YOUNG LEE klarnet
JOSÉ CARLOS DOMÍNGUEZ ALMELA klarnet
JAKOB PEÄSKE fagott
ARTUR REINPÕLD metsasarv
MAARJA NUUT marimba
ADAM JEFFREY marimba
VAMBOLA KRIGUL marimba
LAURI METSVAHI marimba

JacobTV (Jacob ter Veldhuis)
„The Garden of Love“

Luciano Berio
„Opus Number Zoo“

John Eriksson
„Träd“

Steve Reich
„Nagoya Marimbas“

Steve Reich
„Vermont Counterpoint“

Mason Bates
„Life of Birds“

Mirjam Tally
„The Birds for Company“

18. november kell 17.30

Juubeliraamat „ERSO sajand“

Viru Keskus, Rahva Raamat

Juubeliraamat „ERSO SAJAND“ annab ülevaate Eesti Riikliku Sümfooniaorkestri sajandi-pikkusest teekonnast ringhäälinguansambli algus-aegadest tänapäevani. Raamat jutustab orkestri ajaloost ja loomingulisest tegevusest peadirigentide loomeperioodide kaudu.

SARA D'AMICO harf
MADIS VILGATS tuuba

Franz Strauss
Nokturn op. 7 (Skip Gray seade tuubale ja klaverile)

Georg Friedrich Händel
Aaria „Ombra mai fu“ ooperist „Xerxes“

John Dowland
„Flow, my tears“

19. november kell 13

Sümfooniline lõuna: Juubelikontsert

Estonia kontserdisaal

EESTI FILHARMOONIA KAMMERKOOR
ERSO
dirigent OLARI ELTS

Benjamin Britten
Avamäng „The Building of the House“ („Maja ehitus“)

Richard Strauss
„Also sprach Zarathustra“

19. ja 20. november kell 19

ERSO 100 juubelikontsert

Estonia kontserdisaal

Festival kulmineerub juubelikontsertidega. Peadirigent Olari Elts juhatab sümfoonilise muusika tippteoseid: Lepo Sumera 5. sümfooniat ja Richard Straussi helipoeemi „Nõnda kõneles Zarathustra“. Koos Eesti Filharmoonia Kammerkooriga kõlab ka Benjamin Britteni avamäng „Maja ehitus“.

EESTI FILHARMOONIA KAMMERKOOR
ERSO
dirigent OLARI ELTS

Benjamin Britten
Avamäng „The Building of the House“ („Maja ehitus“)

Lepo Sumera
Sümfoonia nr 5

Richard Strauss
Sümfooniline poeem

«ERSO on viimastel aastatel märkimisväärselt avardanud nii oma repertuaari, kontserdipaikade valikut kui ka esituskoosseise.

Meie juubelihooaeg tipneb tiheda festivalinädalaga, kus

astuvad üles koosseisud ühest sajani,

kavas on heliloojad Reichist Rietzini ja Kapist Kullini,

muusikud Triinust Theodorini ja Kaidost Guidoni

ning kontserdid MUBAst TARUni.

Elamusi ehast koiduni!»

— Olari Elts

iute ERSO PEASPONSOR

ERSO 100

Inspiratsioon
Ambitsioon
Tipptase

"ERSO 100. hooaeg tähistab sajandit muusikat, otsinguid ja pidevat arengut. Iutet ja ERSOt ühendab ambitsioon püüelda oma valdkonnas tippu ning viia Eestist sündinud talent ja looming järjest kaugemale."

Tarmo Sild, Iute Groupi asutaja ja juht

HEA ERSO PUBLIK!

Praegusel ajal on eriti oluline toetada inimesi, kes loovad väärtust. Üha enam kipub väärtusloome jääma hävitamise, ülereguleerimise ja võlgu elamise varju. See suundumus ohustab kogu maailma, ent iseäranis meie kodukontinenti Euroopat.

Seda tähtsam on hoida ja toetada Eesti kultuuri ning inimesi, kes seda loovad ja edasi kannavad.

Publikule soovin unustamatuid elamusi ja tõelist sajandi pidu!

Tarmo Sild
Iute Groupi asutaja ja juht

iute

NEEME JÄRVI SAJAS SÜMFOONIA

13.11
kell 18 — eelkontsert
kell 19 — sümfooniakontsert
Estonia kontserdisaal

TOETAB:
iute

kell 18 — eelkontsert

Artur Lemba
Klaveritrio nr 1 B-duur
III Andante sostenuto

Nikolai Lopatnikov
Klaveritrio a-moll *op.* 23
II Scherzo. Allegro molto vivace

Triin Ruubel (viiul), Kärt Ruubel (klaver) ja Theodor Sink (tšello)

Eelkontserdil räägib ERSO algus-aastatest Anu Kõlar, kes on ka üks orkestri juubeliraamatu „ERSO sajand" koostajatest ja toimetajatest.

kell 19 — sümfooniakontsert

TRIIN RUUBEL viiul
Eesti Riiklik Sümfooniaorkester
Kontsertmeister Triin Ruubel
Dirigent NEEME JÄRVI

Joseph Haydn (1732—1809)
Sümfoonia nr 100 G-duur „Militaarne", Hob. I:100 (1794) ~25'

I Adagio — Allegro
II Allegretto
III Menuet. Moderato — Trio
IV Finale. Presto

Eduard Tubin (1905—1982)
Viiulikontsert nr 1 D-duur (1942) ~10'

II Andante sostenuto

vaheaeg

Eduard Tubin (1905—1982)
„Süit eesti tantsuviisidest" (1943/1974) ~20'

I Vana valss
II Külakarjase sarvelugu
III Kanneldaja
IV Sikusarve lood

Eugen Kapp (1908—1996)
Süit balletist „Kalevipoeg" (1947) ~25'

I Kalevipoja tants Saarepiigaga
II Karjalasoome tants
III Mõõkade tagumine
IV Karjaste tants
V Tuule tants
VI Rahvatants

Eesti Sümfooniaorkestrite Liit annab kontserdil maestro Neeme Järvile üle liidu auliikme tunnustuse.

Kontserdist teevad ülekande Klassikaraadio ja ERSO TV (erso.tv), salvestisi saab ka järel-kuulata ja -vaadata.

Joseph Haydn

Kui **Joseph Haydn** lõpetas 1794. aastal oma 100. sümfoonia, oli ta juba rahvusvaheliselt kuulus helilooja. Ligi kolm aastakümmet oli ta juhtinud muusikategevust Ungari päritolu Esterházy vürstiperekonna õukonnas. Vürst Nikolaus Esterházy armastas muusikat ja luksuslikku meelelahutust. Õukonnas oli palgal hulk muusikuid, suveperioodidel tegutses seal ka ooperitrupp ning Haydnil oli vaba voli loominguliselt eksperimenteerida. Nikolaus Esterházy aga suri 1790. aastal ning tema poeg Anton, kes muusika vastu erilist huvi ei tundnud, saatis õukonnakapelli laiali.

Õigupoolest oligi õukonna muusikajuhi amet end Haydni jaoks ammendanud. Meeleldi võttis ta vastu impressaario Johann Peter Salomoni kutse Londonisse. Leping nägi ette kuue sümfoonia ja ühe ooperi kirjutamist kuninglikule teatrile. Esimesel Londoni-perioodil (1791—1792) saatis Haydnit enneolematu menu. Ta pälvis rohkelt tunnustust ja teenis märkimisväärseid honorare. Briti publik suhtus orkestrimuusikasse palju tõsisemalt kui viinlased, kellele Haydni uudsed orkestrioopused erilist mõju ei avaldanud.

1794. aastal võttis Haydn taas ette merereisi Inglismaale, kaasas uued sümfooniad, nende hulgas sümfoonia nr 100 G-duur „Militaarne". Aasta hiljem komponeeris ta Londonis sümfooniad nr 103 Es-duur „Timpanipõrinaga" ja nr 104 D-duur „London". Haydni viimaste sümfooniate tosin (nr 93—104), niinimetatud „Londoni sümfooniad", moodustab tema orkestriloomingu võimsa tipu.

Haydni sümfooniad köitsid publikut. **Sümfoonia nr 100 G-duur „Militaarne"** esiettekanne toimus Londonis 31. märtsil 1794, mil Suurbritannia oli Prantsusmaaga sõjas. Teose marsirütmid, trompetisignaalid ja löökpillikõlad mõjusid tollasele publikule tõepoolest ähvardavate helidena sõjaväljalt. Sümfoonia algab ooperliku, draamat ennustava sissejuhatusega, millele järgneb flöötide ja oboede õhulise teema ning keelpillide hoogsate söös-tudega *Allegro*. Teine osa, *Allegretto*, kulgeb marsirütmis. Haydn kasutab siin laiendatud löökpillirühma: timpanitele lisanduvad suur trumm, triangel ja taldrikud, mis annavad muusikale eksootilise, Türgi sõjaväemuusikat meenutava kõlavärvingu. Osa alguse õhuline rütmiline liikumine kasvab karmiks ning trompetihüüd ja timpanipõrin loovad osa lõpus militaarse meeleolu.

Pärast Londonit Haydn sümfooniaid enam ei loonud. Uue vürst Esterházy teenistuses komponeeris ta missasid ning hiljem oratooriumid „Loomine" ja „Aastaajad", mida ta pidas oma loomingu tipuks. Oma sisulise rikkuse, vormilise terviklikkuse ja kompositsioonitehnilise meisterlikkusega aitasid Haydni viimased sümfooniad koos Mozarti teostega tõsta sümfoonia üheks tähtsaimaks muusikavormiks.

Eduard Tubin oli üks 20. sajandi väljapaistvamaid eesti heliloojaid. Tema tähtsamate teoste hulka kuuluvad ooperid „Barbara von Tiesenhusen“ ja „Reigi õpetaja“, ballett „Kratt“, kümme sümfooniat ning instrumentaalkontserdid. Tubin õppis Tartu Kõrgemas Muusikakoolis Heino Elleri kompositsiooniklassis ning tegutses kuni 1944. aastani peamiselt Tartus dirigendi, koorijuhi ja heliloojana. Seejärel põgenes ta Rootsi, kus jätkas heliloominguga. Laiemat rahvusvahelist tunnustust leidis tema sümfooniline muusika pärast helilooja surma, eelkõige Neeme Järvi kontsertide ja plaadistuste kaudu.

Esimese viiulikontserdi pühendas Tubin Vanemuise sümfooniaorkestri kontsertmeistrile Evald Turganile. Hoolimata ärevast sõjaajast on see üks helilooja poeetilisemaid ja romantilisemaid teoseid. Kontserdi teine osa ***Andante sostenuto*** on kolmeosalises vormis impressionistlik helipoeem. Oboe ja flöödi õrnale, pikkamisi arenevale meloodiale lisandub sooloviiul. Muusika muutub üha väljendusrikkamaks ja pingelisemaks, kulmineerudes sooloviiuli kadentsiga. Repriisis kõlab algusmeloodia uutes värvingutes ja sumbub viimaks vaikusesse.

Olulisi uusi impulsse folkllooriga tegelemiseks sai Eduard Tubin 1938. aastal, kui ta tutvus Budapestis ungari heliloojate Zoltán Kodály ja Béla Bartókiga ning õppis tundma nende tegevust ja loomingulisi põhimõtteid. Tubina uudset lähenemist rahvamuusikale näitab samal aastal valminud „Süit eesti tantsudest“. Selles muusikas tõusis esile rahvalaulu sisemisest loogikast lähtuv materjali arendus ning viiside kontrapunktiline kasutamine. Eesti rahvamuusika elemendid annavad erakordse koloriidi ka Tubina 1943. aastal esietendunud balletile „Kratt“.

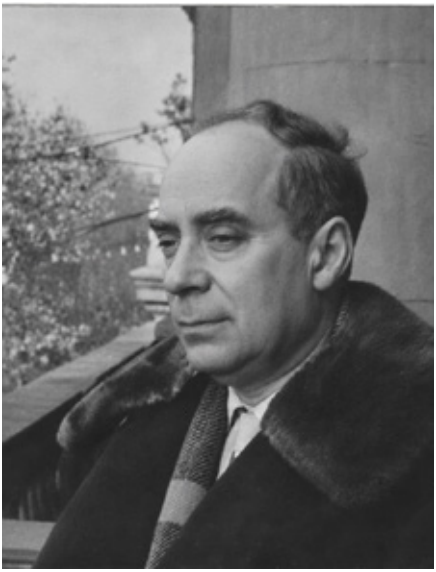

Eduard Tubin

„Süit eesti tantsuviisidest“ viiulile ja klaverile valmis 1943. aastal. Teose esiettekande tegid viiuldaja Evald Turgan, kes oli ka Tubina esimese viiulikontserdi esmaesitaja, ning pianist Olav Roots. Stockholmi-aastail taastas Tubin süidi osaliselt mälu järgi ning 1974. aastal tegi ta sellest seade viiulile ja orkestrile.

Süit algab väärikas tempos labajalavalsiga, mille aluseks on rahvaviis „Pulmalust“. „Külakarjase sarveloos“ mängib viiul lõbusat tantsuviisi, kuulda on ka karjasarve huikeid ja orkestri imiteeritud torupillide burdoonhelisid. Kolmandas osas „kannel-davad“ harf ja pizzicato-viiul. Taas kõlab ka esimese osa „Pulmalusti“ valss, kuid sedapuhku minooris. Süit lõpeb hoogsa tantsulooga, mis toob kuulaja silme ette Eesti rahvatantsupeo piduliku ja mõnusa sammuga kulgemise.

Eduard Tubina rahvaviisi- ja tantsusüidid on väga populaarsed ning neid esitavad meelsasti paljud orkestrid.

Eugen Kapp

Eugen Kapp õppis aastatel 1922—1926 Tallinna konservatooriumis klaverit ning sai 1931. aastal oma isa Artur Kapi juhendamisel diplomi ka heliloomingu erialal. Alates 1935. aastast töötas ta konservatooriumis õppejõuna, aastatel 1952—1964 oli õppeasutuse rektor ning hiljem professor-konsultant. Tema kompositsiooniõpilaste hulka kuulusid teiste seas Eino Tamberg, Hillar Kareva, Gennadi Podelski ja Olav Ehala. Aastatel 1944—1966 oli Kapp Eesti Heliloojate Liidu esimees.

Eugen Kapp oli andekas meloodialooja ja tantsurütmide meister, kes valdas suurepäraselt orkestratsioonikunsti ning kirjutas klassikalistest eeskujudest lähtuvaid suurejoonelisi orkestriteoseid. Tema kammermuusikas tõusevad enam esile romantilised ja impressionistlikud jooned. Olulisel kohal on Kapi loomingus ka eesti rahvalaulude ja -tantsude motiivid.

Eugen Kapi mahukasse loomingusse kuuluvad lisaks arvukatele väiksematele teostele kolm sümfooniat, mitu vokaalsümfoonilist suurvormi, kaks balletti, kuus ooperit (neist kaks lastele) ning teised lavateosed. Tema tuntumate teoste hulka kuuluvad orkestrisüit „Tallinna pildid“ ja tantsud balletist „Kalevipoeg“. Viimased on ilmekas näide Kapi rahvusromantilisest stiilist.

1941. aastal sai noor Eugen Kapp Estonia teatrilt põneva tellimuse kirjutada ballett rahvuseepose „Kalevipoeg“ ainetel. Sõja puhkemine katkestas töö, kuid Jaroslavlis sõjapaos viibides jätkas helilooja balleti visanditega tegelemist ning koostas nende põhjal süidi klaveriduole. Anna Klasi ja Bruno Luki esituses sai see väga menukaks. Pärast sõda, 1948. aastal jõudis ballett Estonia teatris lavale ning samal aastal valmis ka **orkestrisüit balletist „Kalevipoeg“**. Huvitav on märkida, et 1948. aastal kehastas Helmi Tohvelmani lavastuses Kalevipoega Eesti Nukuteatri rajaja ja hiljem armastatud Buratino-mehena tuntuks saanud Ferdinand Veike.

Süidi kuus osa on leidnud tee kontserdilavadele ka mitmesugustes seadetes. Kapi „Mõõkade tagumist“ on selle jõulise kõla ja rütmilise energia tõttu võrreldud Aram Hatšaturjani kuulsa „Mõõkade tantsuga“, mis valmis samuti 1940. aastatel. Mõlemast teosest on saanud armastatud kontserdilisapalad. Publiku lemmikute hulka kuuluvad ka „Karjalasoome tants“ ja süidi lõpulugu — hoogne rahvatants, mis sobib suurepäraselt ERSO juubelifestivali „Sajandi pidu!“ esimese õhtu lõpetuseks.

Triin Ruubel © Krõõt Tarkmeel

TRIIN RUUBEL on üks oma põlvkonna väljapaistvamaid Eesti viiuldajaid. Ta tegutseb aktiivselt solisti ja kammermuusikuna ning on alates 2015. aastast Eesti Riikliku Sümfooniaorkestri kontsertmeister. Tema tegevust on tunnustatud Eesti Kultuurkapitali helikunsti sihtkapitali aastapreemiaga 2017. aastal ja Eesti Interpreetide Liidu aasta interpreedi preemiaga 2025. aastal.

Ruubel on lõpetanud Rostocki Muusika- ja Teatrikõrgkooli Petru Munteanu juhendamisel ning võitnud Kloster Schöntali rahvusvahelisel viiuldajate konkursil esikoha ja kaks eripreemiat. 2011. aastal asutas ta Rostockis nüüdismuusikaansambli Neophon, mille kaudu sai alguse koostöö selliste heliloojatega nagu Wolfgang Rihm, Peter Ruzicka ja Jörg Widmann. Nüüdismuusikal on Ruubeli repertuaaris tänini oluline koht: ta on esitanud Erkki-Sven Tüüri ja Pēteris Vasksi viiulikontserte ning toonud maailma esiettekandele Mihkel Keremi viiulikontserdi, mille ta on ka salvestanud.

Solistina on Ruubel esinenud paljude orkestritega Eestis ja välismaal ning teinud koostööd Neeme Järvi, Paavo Järvi, Olari Eltsi, Arvo Volmeri ja Kristiina Poskaga. Ta on olnud Deutsche Kammerphilharmonie Bremeni, Sinfonietta Rīga ja Orchestre Philharmonique de Radio France'i külaliskontsertmeister. ERSO sajandijuubeli hooajal esitab ta Balti riikide kontserdireisil koos tšellist Theodor Singi ja Olari Eltsiga Johannes Brahmsi topeltkontserti ning Neeme Järvi juhatusel Eduard Tubina „Süiti eesti tantsuviisidest".

Olulisel kohal Ruubeli muusikuteel on kammermuusika. Koos oma kaksikõe, pianist Kärt Ruubeliga esines ta 2018. aastal Berliini Filharmoonia kammermuusikasaalis sarjas „Debüt im Deutschlandfunk". Koostöös pianist Sten Lassmanniga valmis 2025. aastal Toccata Classicsi väljaandel Artur Lemba viiuli- ja klaveriloomingu esimene köide. *MusicWeb International* kiitis nende „peent ja stiilset partnerlust" ning *American Record Guide* valis albumi aasta parimate hulka. 2027. aastal ilmub nende salvestatud Heino Elleri kogu viiulimuusika esimene köide.

Ruubel kuulub Eesti Festivaliorkestrisse ning õpetab alates 2015. aastast Eesti Muusika- ja Teatriakadeemias. Ta on juhendanud meistrikursusi ka Eestis ja välismaal.

2020. aastal ilmus Ruubeli debüütalbum, mille ta salvestas koos ERSO ja Neeme Järviga. Plaadil kõlavad Edward Elgari viiulikontsert ja Wilhelm Stenhammari „Kaks sentimentaalset romanssi". *BBC Music Magazine* valis albumi 2020. aasta parimate salvestiste hulka ning hindas esitust viie tärniga. 2026. aastal tõstis *The Strad* Tubina kammermuusika albumi arvustuses esile Ruubeli „hõbedaselt säravat tooni" teoses „Ballaad".

Neeme Järvi © Shanghai Grand Theatre

NEEME JÄRVI on üks tänapäeva hinnatuimaid dirigente maailmas. Ta on juhatanud tipporkestreid, teinud koostööd parimate solistidega ning tema hiiglaslikus diskograafias on 535 albumit ja kogumikku. Oma pika ja ülieduka karjääri jooksul on Neeme Järvi olnud seotud maailma erinevate orkestritega. Ta on Eesti Riikliku Sümfooniaorkestri eluaegne aupeadirigent, Orchestre de la Suisse Romande'i, Haagi Residentieorkestri, Detroiti sümfooniaorkestri ja Göteborgi sümfooniaorkestri emeriitpeadirigent ning Šoti Kuningliku Rahvusorkestri audirigent.

Neeme Järvit on tunnustatud paljude preemiate, aunimetuste ja tiitlitega, nende hulgas Rootsi Kuningriigi kõrgeim autasu Põhjatähe orden (1990), Eesti Vabariigi Riigivapi teenetemärk (III klass; 1996), Eesti Muusikanõukogu 2012. aasta interpretatsioonipreemia, Eesti Vabariigi riiklik kultuuri elutööpreemia (2017), Gramophone'i elutööpreemia (2018) ja Eesti Kultuurkapitali helikunsti sihtkapitali elutööpreemia (2020). Ta on Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia, Göteborgi ülikooli, Aberdeeni ülikooli, Detroiti Wayne State University, Rootsi Kuningliku Muusikaakadeemia ja Michigani ülikooli audoktor, samuti esimene Tallinna Vapimärgi ordeni kavaler, Michigani osariigi ning Göteborgi linna aukodanik. Neeme Järvi kuulub ka 1999. aastal valitud 20. sajandi Eesti saja suurkuju hulka.

Neeme Järvi lõpetas 1955. aastal Tallinna muusikakooli koorijuhtimise ja löökpillide erialal ning õppis dirigeerimist Leningradi konservatooriumis professorite Nikolai Rabinovitši ja Jevgeni Mravinski juhendamisel. 1971. aastal võitis Järvi I preemia Roomas Accademia Nazionale di Santa Cecilia VI rahvusvahelisel konkursil.

Neeme Järvi töö ERSOs algas juba 1960. aastal, Eesti Raadio orkestri dirigendina. Lisaks kodumaistele orkestritele juhatas ta 1970ndatel kõiki tähtsamaid Leningradi ja Moskva sümfooniaorkestreid ja käis nendega ka välisturneedel. 1979. aastal debüteeris ta New Yorgi Metropolitan Operas. Aastal 1980 emigreerus Neeme Järvi koos perega Ameerika Ühendriikidesse. 1982—2004 oli ta Göteborgi SO peadirigent, 1984—1988 Royal Scottish National Orchestra peadirigent, 1990—2005 Detroiti SO muusikadirektor, 2005—2009 New Jersey SO muusikadirektor, 2005—2012 Haagi Residentieorkestri peadirigent, 2010—2020 taas ERSO kunstiline juht ja peadirigent. Kõik need orkestrid on andnud talle hiljem audirigendi või emeriitmuusikajuhi staatuse. Neeme Järvi on aastast 2020 Eesti Riikliku Sümfooniaorkestri eluaegne aupeadirigent. Alates 2000. aastast toimuvad Eestis Neeme Järvi rahvusvahelised dirigentide meistrikursused, millest on välja kasvanud Järvi Akadeemia. Tänavu pälvis maestro Neeme Järvi Eesti Vabariigi presidendilt kõrgeima tunnustuse, Riigivapi I klassi teenetemärgi.

EESTI RIIKLIK SÜMFOONIAORKESTER

Peadirigent ja kunstiline juht Olari Elts
Eluaegne aupeadirigent Neeme Järvi, audirigent Paavo Järvi
Koosseis 13. novembril 2026
Kontsertmeister Triin Ruubel

I VIIUL
Triin Ruubel
Hanna-Liis Nahkur
Piret Sandberg
Nina Kawaguchi
Triin Alender
Astrid Muhel
Tarmo Truuväärt
Kristiina Aimla
Danae Taamal
Liis-Helena Väljamäe
Kätlin Ivask
Kirti-Kai Loorand
Tõnis Pajupuu
Andrus Tork

II VIIUL
Kaido Välja
Maaren Vihermäe
Egert Leinsaar
Toomas Hendrik Ellervee
Eva-Maarja Forslund
Kristjan Nõlvak
Marlis Timpmann
Annelize Vlasenko
Kristel Kiik
Maiu Mägi
Mari-Katrina Suss
Triin Krigul

VIOOLA
Liina Sakkos
Helena Altmanis
Julia Sirokova
Martti Mägi
Liisi Rusnak
Sandra Klimaitė
Kaja Kiho
Juhan Palm-Peipman
Kristiina Välja
Mall Help

TŠELLO
Indrek Leivategija
Andres Alexander Metspalu
Margus Uus
Maris Vallsalu
Levi-Danel Mägila
Riina Erin
Lauri Toom
Salome Stroganova

KONTRABASS
Regina Udod
Janel Altroff
Ants Õnnis
Madis Jürgens
Imre Eenma
Xiaonan Nie

FLÖÖT
Mihkel Peäske
Mari-Liis Vind
Janika Lentsius

OBOE
Aleksander Hännikäinen
Manuel Nunes
Tõnis Traksmann

KLARNET
Jose Carlos Dominguez Almela
Maksymilian Błaszczyński
Meelis Vind

FAGOTT
Peeter Sarapuu
Kristjan Kungla
Kaido Suss

METSASARV
Kreete Jacob
Artur Reinpõld
Kalle Koppel
Nikita Matsuk

TROMPET
Laur Keller
Erki Möller
Ivar Tillemann

TROMBOON
Andres Kontus
Toomas Vana
Peeter Margus

TUUBA
Madis Vilgats

TIMPANID
Maarja Nuut
Adam Jeffrey

LÖÖKPILLID
Kaspar Eisel
Vambola Krigul
Terje Terasmaa
Lauri Metsvahi

HARF
Sara Siria D'Amico

TŠELESTA
Theodor Teppo

SA ERSO juhatuse liige
Kristjan Hallik

Produtsent
Daily Trippel

Orkestri mänedžer
Marko Metsaru

Müügijuht
Signe Vaiknemets

Partnerlussuhete juht
Morgan Merrell

Maine- ja kommunikatsioonijuht
Kaisa Koger

Toimetaja
Maarja Malmet

Muusikatoimetaja
Tiia Teder

Noodikoguhoidjad
Mariell Aren
Aron Talu

Disainer
Norman Orro

Personalijuht
Piret Veensalu

Pillilao juhataja
Egert Leinsaar

Kammer- ja noorteprojektide produtsent
Andres Alexander Metspalu

Lavameistrid
Jüri Korjus
Heiki Zvorovski

ERSO KAMMERMUUSIKUD LÄBI AEGADE

14.11
kell 18
MUBA suur saal

TOETAB:

MAANO MÄNNI viiul
ARVO LEIBUR viiul
KAIDO VÄLJA viiul
RAIN VILU vioola
ARVO HAASMA vioola
ANDREAS LEND tšello
MATI LUKK kontrabass
NILS RÕÕMUSSAAR oboe
TOOMAS VAVILOV klarnet
MARKO MARTIN klaver

Sergei Prokofjev (1891—1953)
Kvintett g-moll, *op.* 39 (1924) ~20'

I Tema con variazioni
II Andante energico
III Allegro sostenuto, ma con brio
IV Adagio pesante
V Allegro precipitato, ma non troppo presto
VI Andantino

Bernhard Henrik Crusell (1775—1838)
Divertisment C-duur, op. 9 (u 1823) ~10'

I Allegro
II Andante poco adagio
III Allegro
IV Allegro vivace

Béla Bartók (1881—1945)
„Kontrastid", Sz. 111, BB 116 (1938) ~15'

I Verbunkos
II Pihenő
III Sebes

Kontserdist teeb ülekande ERSO TV (erso.tv), salvestist saab ka järelkuulata ja -vaadata.

Sergei Prokofjev

Sergei Prokofjev komponeeris 1924. aastal Pariisis Boriss Romanovi tellimusel muusika tsirkuseainelisele lühiballetile „Trapets“ (*Trapèze*). Romanovi rändtrupi käsutuses oli vaid viis instrumentalisti: oboemängija, klarnetist, viiuldaja, violamängija ja kontrabassimängija. Prokofjev kirjutas muusika sellele haruldasele koosseisule. Balletti etendati toona edutult vaid paar korda, kuid „Trapetsi“ muusikast koostas Prokofjev **kvinteti g-moll, *op.* 39**, mida esitatakse kammermuusikakontsertidel sageli. Sama muusikalist materjali kasutas Prokofjev ka divertismendis, *op.* 43.

„Trapetsi“ muusikas kohtuvad Prokofjevi 1920. aastate modernismivaimustus ja fantaasiarikas tsirkuseteema. Tulemuseks on üks helilooja keerulisemaid teoseid, mis pakub nii esitajatele kui ka kuulajatele tõsise, kuid lustaka väljakutse. Kvinteti helipildi teevad põnevaks teravad, ebaregulaarsed rütmid, kentsakad tantsuelemendid, katkestatud fraasid ja akrobaatilised meloodiakäigud.

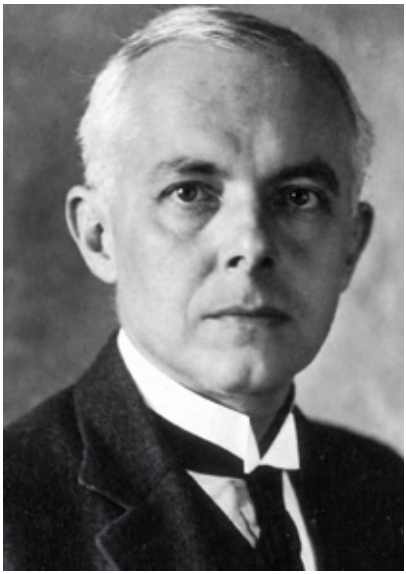
Kuueosaline kvintett algab variatsioonidega kahele kontrastsele teemale, millele annavad omapäraseid aktsente „valed“ noodid. Järgneb sarkastiline, tempokas osa, kus puupillide soolosid toetab keelpillide keeruline kontrapunkt ning kontrabass lisab džässiliku hõngu. Kolmas osa on keerulises 5/4 taktimõõdus ja rohkete aktsentidega. Sellele järgneb raskemeelne, polüfooniline *Adagio*, viiendas osas vallandub aga sarkastiliste kujundite pillerkaar. Teose võtab kokku menuetti meenutav groteskne tants, mida iseloomustab sakiline meloodiajoonis.

Bernhard Crusell

Bernhard Crusell oli 19. sajandi helilooja ja klarnetivirtuoos, põhjanaabrite nimekaim helilooja enne Sibeliust. Ta sündis Uusikaupunkis, õppis Saksamaal ja Pariisis ning töötas ligi 40 aastat Stockholmi õukonnaorkestris. Crusell oli üks oma aja tunnustatumaid klarnetiste, kes andis kontserte mitmel pool Euroopas. Ta oli mitmekülgselt haritud, valdas vabalt mitut keelt ning tõlkis Stockholmi õukonnateatri jaoks rootsi keelde kümme ooperit. Tema pärandisse kuuluvad ka väärtuslikud ajastudokumendid — mälestused ja reisipäevikud.

Cruselli heliloomingu tähtsaima osa moodustavad kolm klarnetikontserti ja mitmesugused kammerteosed. Ta oli Ludwig van Beethoveni kaasaegne, kuid lähtus heliloomingus pigem noore Mozarti eeskujust. Tema teoseid iseloomustavad kaunid meloodiad, klassikaline harmoonia ja selge ülesehitus. Cruselli muusika elegants ja šarmantne kujundlikkus avalduvad eredalt **divertismendis C-duur, *op.* 9** oboele ja keelpillikvartetile. Divertisment algab rõõmsameelse *Allegro*'ga, võlub teises osas kuulajat ooperlikult laulvate teemadega ning virtuoosne lõpuosa paneb teosele särava punkti.

Béla Bartók

1938. aastal sai **Béla Bartók** inspireeriva tellimuse — maailmakuulus Ungari viiulivirtuoos Joseph Szigeti ja tollane Ameerika džässitäht Benny Goodman soovisid ühiseks musitseerimiseks uut teost. Bartók komponeeris neile kaheosalise rapsoodia, mis tugines Ungari rahvatantsude motiividele. Hiljem täiendas ta teost kolmanda osaga ning uus versioon sai pealkirjaks „Kontrastid". Kaheosalise algversiooni esiettekanne toimus 1939. aastal New Yorgi Carnegie Hallis Szigeti, Goodmani ja pianist Endre Petri esituses. 1940. aasta aprillis esitasid Szigeti ja Goodman samas saalis teose lõplikku, kolmeosalist versiooni koos heliloojaga endaga. Sama aasta mais salvestasid nad „Kontrastid" plaadifirmale Columbia Records. Haruldast salvestist, millel kolm erakordset muusikut koos musitseerivad, on hiljem korduvalt välja antud nii vinüülplaatidel kui ka teistel helikandjatel.

Bartóki **„Kontrastid"** köidavad kuulajat muusikute svingiva koosmängu ja hoogsate Ungari rahvatantsumotiividega. Esimese osa „Verbunkos" („Värbamistants") aluseks on traditsiooniline Ungari sõdurite värbamistants, milles klarnet jäljendab rahvapilli tárogató läbitungivat kõla. Teise osa „Pihenő" („Puhkus") helikanga loob viiuli ja klarneti aeglaselt hargnev dialoog klaveri kõlamustrite taustal. Kolmandas osas „Sebes" („Kiire tants") kasutab viiuldaja kahte pilli, mängides tormilise sissejuhatuse ümberhäälestatud instrumendil. Kütkestav viiulikadents ja hoogne finaal annavad „Kontrastidele" meeleoluka lõpu.

MAANO MÄNNI viiul
Maano Männi töötas aastatel 1993—2000 ERSO kontsertmeistrina ning ERSOs veedetud aastatest on tal soojad mälestused. Praegu töötab ta Vaasa linnaorkestri esiviiulina ning korraldab interpreeditöö kõrval ka kontserte. Ta on Soomes toimuvate Toivo Kuula päevade kunstiline juht ning kirjutab muusikateemalisi artikleid Eesti väljaannetele.

ARVO LEIBUR viiul
Arvo Leibur oli aastatel 2001—2022 ERSO kontsertmeister ning on korduvalt esinenud orkestri ees ka solistina. Alates 2024. aastast töötab ta Rahvusooper Estonia orkestri kontsertmeistrina. Tema muusikutegevust on tunnustatud Eesti Muusikanõukogu interpretatsioonipreemiaga (2005), Hollandi Oranje-Nassau ordeniga (2008), Valgetähe IV klassi teenetemärgiga (2023) ning kahel korral Eesti Kultuurkapitali helikunsti sihtkapitali aastapreemiaga (2015 ja 2025). Lisaks tööle orkestris on Leibur Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia viiuli professor ja keelpillide õppejuht.

KAIDO VÄLJA viiul
Kaido Välja on alates 2010. aastast ERSO II viiuli rühma kontsertmeister. Varem mängis ta Tallinna Kammerorkestris ning on tegutsenud mitmes barokkorkestris ja -ansamblis. Lisaks õpetab ta viiulit Tallinna Muusika- ja Balletikoolis ning juhib Eesti Keelpilliõpetajate Ühingut. Välja pälvis 2019. aastal Riho Pätsi Koolimuusika Fondi laureaaditiitli ja 2021. aastal Eesti Kultuurkapitali helikunsti sihtkapitali aastapreemia.

RAIN VILU viiola
Rain Vilu mängib ERSOs alates 1984. aastast ning on 1992. aastast orkestri viiolarühma kontsertmeister. Aastatel 1993—2004 kuulus ta ühtlasi Tallinna Kammerorkestri koosseisu. Erilist huvi tunneb Vilu barokkmuusika vastu ning on mänginud mitmes vanamuusikaansamblis ja -orkestris nii Eestis kui ka välismaal. Ta on keelpillikvartettide Noobel Nelik ja Ardor asutajaliige ning alates 2002. aastast Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia lektor.

ARVO HAASMA viiola
Arvo Haasma mängis ERSOs aastatel 1981—1982 ning siirdus pärast Tallinna Riikliku Konservatooriumi lõpetamist ansamblisse Hortus Musicus. ERSOs omandatud orkestrikogemusest oli talle kasu ka Soomes, kus ta töötas aastatel 1995—2006 pedagoogitöö kõrval Sinfonia Lahti aldirühma kontsertmeistrina. Orkestri peadirigent oli sel ajal Osmo Vänskä. Pärast Eestisse naasmist 2008. aastal on Haasma tegelenud õpetamise ja mitmesuguste vanamuusikaprojektidega ning mänginud asendusmuusikuna ERSOs ja Tallinna Kammerorkestris.

ANDREAS LEND tšello
Andreas Lend töötas ERSOs aastatel 2006—2016 ning on alates 2016. aastast Rahvusooper Estonia orkestri liige, 2023. aastast tšellorühma kontsertmeister. Ta on õppinud Tallinna Muusikakeskkoolis, Eesti Muusika- ja Teatriakadeemias ning Sibeliuse Akadeemias. Lend on pälvinud auhindu mitmel rahvusvahelisel konkursil ning 2011. aastal tunnustati teda PLMFi preemiaga „Noor Muusik“. Lend on esinenud solistina nii Eestis kui ka välismaal, sealhulgas Kölni Filharmoonia suures saalis ja Budapestis, ning tegutseb kammermuusikuna keelpillikvartetis Prezioso ja Estonian Cello Ensemble'is.

MATI LUKK kontrabass
Mati Lukk on alates 1981. aastast mänginud nii orkestrandina orkestri sees kui ka solistina orkestri ees, sealhulgas 24 aastat ERSO kontrabassirühma kontsertmeistrina. Tema tegevust on tunnustatud mitmete autasudega: 1985. aastal pälvis ta noorte lavajõudude tunnustamisel esimese preemia, 1992. aastal Soome Orkestrite Ühingu kuldse teenetemärgi ning 2002. aastal Eesti Kultuurkapitali helikunsti sihtkapitali aastapreemia. ERSO juubelihooajal pakuvad talle erilist rõõmu mitmed kammermuusikaprojektid ja esinemised koos ERSO kontrabassikvartetiga.

NILS RÕÕMUSSAAR oboe
Nils Rõõmussaar alustas oboeõpinguid Tallinna Muusikakeskkoolis ning täiendas end hiljem Eesti Muusikaakadeemias ja Norra Muusikaakadeemias. Aastatel 2001—2014 töötas ta ERSO oboerühma kontsertmeistrina ning alates 2015. aastast on ta Helsingi Linnaorkestri oboerühma üks kontsertmeistritest. Lisaks on Rõõmussaar õpetanud oboemängu Eesti Muusika- ja Teatriakadeemias.

TOOMAS VAVILOV klarnet
Toomas Vavilov mängis aastatel 1988—2010 ERSO klarnetirühmas ning on astunud orkestri ette nii solisti kui ka dirigendina. Ta on olnud Vanemuise muusikajuht ja peadirigent ning tegutseb praegu Eesti Muusika- ja Teatriakadeemias klarneti ja puhkpilliorkestri dirigeerimise professorina. Vavilov on pälvinud Eesti Muusikanõukogu interpretatsioonipreemia (2019) ja Eesti Interpreetide Liidu aastapreemia (2024).

MARKO MARTIN klaver
Marko Martin on Gina Bachaueri (1998) ja Esther Honensi (2000) rahvusvaheliste pianistide konkursside laureaat. Ta on esinenud paljudes Euroopa riikides, Põhja-Ameerikas, Jaapanis, Hiinas ja Lõuna-Koreas. ERSO ees on ta soleerinud korduvalt, muu hulgas Tšaikovski esimese ja Saint-Saënsi teise klaverikontserdiga. Marko Martin on ka Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia õppejõud. 2024. aastal pälvis ta Eesti Kultuurkapitali helikunsti sihtkapitali aastapreemia kõrgetasemelise ja kunstiliselt isikupärase kontserttegevuse eest.

Haridus ja **kultuur** kujundavad ühiskonna tulevikku.
Meid ühendab usk sellesse.
VITA
anno 1988
E·R·O

SÕPRADE **KLUBI**

Sõprade Klubi liikmetele pakume mitmeid hüvesid ning kutsume neid osalema eriüritustel.

Pianissimo
Tasuta kavalehed, privaatne garderoob, varane ligipääs uue hooaja piletitele ja muud hüved.
75€ aastas

Piano
Sooduspiletid, kutsed avatud proovidesse ja muud hüved.
150€ aastas

Mezzoforte
Kutsed avakontserdile ning vastuvõttudele, üllatuskingitused ja muud hüved.
300€ aastas

Forte
Lavatagused tuurid, kutsed ava- ja lõppkontserdile, aastaringsed soodustused ja muud hüved.
500€ aastas

Fortissimo
Kohtumised muusikutega, kutsed orkestri üritustele ja muud hüved.
1000€ aastas

LIITU!

erso.ee/soprade-klubi

ERSO SOLISTID KADRIORUS XXIII

15.11
kell 18
Kadrioru kunstimuuseum

TOOMAS HENDRIK ELLERVEE viiul
ANDRES ALEXANDER METSPALU tšello
LAUR KELLER trompet
JAAN OTS klaver

Giuseppe Torelli (1658—1709)
Sonaat D-duur, G.1 (1690) ~10'

I Andante
II Allegro
III Grave
IV Allegro

Antonín Dvořák (1841—1904)
Klaveritrio nr 4 e-moll „Dumky", *op.* 90 (1891) ~35'

I Lento maestoso — Allegro quasi doppio movimento
II Poco adagio — Vivace non troppo
III Andante — Vivace non troppo
IV Andante moderato — Allegretto scherzando
V Allegro — Meno mosso
VI Lento maestoso — Vivace

George Enescu (1881—1955)
„Legend" trompetile ja klaverile (1906) ~10'

Dmitri Šostakovitš (1906—1975)
Klaveritrio nr 1 c-moll, op. 8 (1923) ~15'

Kontserdist teeb ülekande ERSO TV (erso.tv), salvestist saab ka järelkuulata ja -vaadata.

Giuseppe Torelli

Giuseppe Torelli oli 17. sajandi Itaalia kõrgbaroki üks säravamaid esindajaid. Koos oma kaasaegse, Roomas tegutsenud Arcangelo Corelliga oli Torelli oluline barokk-kontserdi ja *concerto grosso* vormi arendaja. Torelli sündis Veronas ning tegutses suure osa oma elust viiuldaja ja pedagoogina Bolognas, sealses võimsas San Petronio kirikus, mis oli 17. sajandi teisel poolel üks linna tähtsamaid muusikakeskusi.

Torelli loomingust on säilinud ligi 200 teost ning märkimisväärne osa neist on kirjutatud trompetile. Umbes kolme tosina ühe, kahe või nelja trompetiga teosega oli Torelli oma eluajal Itaalia viljakaim trompetimuusika autor. Tema trompeti-sonaadid ja -kontserdid on ka tänapäeval helilooja loomingu kõige tuntum osa. Torelli suur huvi trompetimuusika vastu, mis oli keelpillimängija kohta ebatavaline, sai tõenäoliselt innustust trompetivirtuoos Giovanni Pellegrino Brandilt, kes aeg-ajalt esines koos San Petronio orkestriga.

Arvatavasti 1690. aastal loodud **sonaat D-duur** järgib baroksele kirikusonaadile iseloomulikku ülesehitust, milles vahelduvad kiired ja aeglased osad. Teost alustab ilmekas ja piduliku kõlaga *Andante,* millele järgneb virtuoosne *Allegro*. Aeglases osas (*Grave*) trompet vaikib ning teose lõpetab särtsakas finaal. Pidulik ja kuningliku kõlaga D-duur-sonaat kuulub tänapäeval barokktrompetistide lemmikrepertuaari.

Antonín Dvořák

Antonín Dvořák alustas **klaveritrio nr 4 „Dumky“** komponeerimist 1890. aasta sügisel, pärast reekviemi valmimist. Töö edenedes kirjutas Dvořák oma sõbrale Alois Göblile, et komponeerib triot, milles on nii rõõmu kui ka kurbust, melanhoolset laulu ja rõõmsameelset tantsu ning mis võiks meeldida nii nõudlikule kui ka lihtsale kuulajale. Teos tuli esiettekandele 1891. aastal Dvořáki 50. sünnipäeva ja Praha ülikooli audoktoriks saamise tähistamisel. Klaveripartiid mängis helilooja ise.

Dvořák osales „Dumky“ ettekannetel enam kui neljakümnel korral, peamiselt kontsertreisil Tšehhi ja Moraavia linnades enne Ameerikasse siirdumist. Oma kogemustele tuginedes on ta märkinud, et

ehkki teos võib tunduda pealtnäha kerge, esitab see muusikutele suuri nõudmisi. Dumka (*duma* — ukraina keeles „mõte“) on slaavi, eriti ukraina ja poola lüüriline rahvalaul, mida iseloomustab melanhoolsete ja elavate meeleolude vaheldumine. Dumkasid on oma loomingus kasutanud nii Tšaikovski, Mussorgski kui ka teised heliloojad.

Kontraste armastav Dvořák kasutas dumka vormi paljudes teostes, sealhulgas kuulsate „Slaavi tantsude“ mõlemas tsüklis. Kuigi klaveritrio koosneb kuuest osast, võib selle ülesehituses tajuda ka klassikalist neljaosalist tsüklit. Esimesed kolm dumkat järgnevad üksteisele vahetult, moodustades otsekui ühe ulatusliku avaosa. Neljas dumka täidab aeglase osa ülesannet, viies on skertsoliku iseloomuga ning kuues on finaaliks. Kõigis kuues osas vahelduvad dumkale iseloomulikud kontrastsed teemad ja meeleolud.

George Enescu

Rumeenia viiuldaja ja üks riigi kuulsamaid heliloojaid **George Enescu** oli imelaps. Vaid 12-aastaselt lõpetas ta hõbemedaliga Viini konservatooriumi ning jätkas õpinguid Pariisis, kus tema kompositsioonikatsetusi juhendasid Jules Massenet ja Gabriel Fauré. Enescu oli rahvusvaheliselt tunnustatud viiuldaja ja hinnatud pedagoog. Tema kuulsaim õpilane oli Yehudi Menuhin, kes pidas Enescut oma mentoriks ja eeskujuks. Dirigendina debüteeris Enescu USA-s 1923. aastal. Ta juhatas paljusid väljapaistvaid orkestreid nii Ameerikas kui ka Euroopas, astudes kontsertidel sageli üles nii dirigendi kui ka viiulisolistina. 1936. aastal oli ta üks peamisi kandidaate Arturo Toscanini järglase kohale New Yorgi Filharmooniaorkestris.

Juba noorpõlveteostest peale oli Enescu helikeele olulisim allikas Rumeenia rahvamuusika. Tema tähtsaimate teoste hulka kuuluvad „Rumeenia rapsoodiad“, orkestrisüidid, ooper „Oidipus“ ning arvukad kammermuusikateosed. Tegutsedes vaheldumisi Pariisis ja Bukarestis, jäi ta pärast Teist maailmasõda ja kommunistliku režiimi kehtestamist kodumaal elama Pariisi. Rumeenlaste jaoks on Enescu rahvuslik legend — tema nime kannavad nii helilooja sünnipaik, Bukaresti filharmooniaorkester, Rumeenia tähtsaim klassikalise muusika konkurss ja festival kui ka Bacău lennujaam.

Enescu noorpõlveteos **„Legend“** on loodud Pariisi konservatooriumi konkursi kohustuslikuks palaks ja pühendatud trompetipedagoog Merri Franquinile, kes oli uue, tehniliselt paindlikuma C-trompeti oluline eestvedaja ja kasutaja. Enescu teos toob esile C-trompeti võimalused nii kaunite meloodiate kui ka tehniliselt nõudliku ja väljendusrikka muusika esitamisel. Romantiliselt poeetilises teoses leidub impressionistlikke kõlavärve, Rumeenia rahvamuusikale omaseid intonatsioone ning tugevaid tämbri- ja karakterikontraste.

Dmitri Šostakovitš

Dmitri Šostakovitši klaveritrio nr 1 c-moll, *op.* 8 on helilooja noorpõlveteos, esimese armastuse tundepuhangu võimas loominguline väljendus. Šostakovitš kohtus Tatjana Glivenkoga 1923. aastal 16-aastaselt, kui viibis pärast tuberkuloosi põdemist Krimmi sanatooriumis järelravil.

Leningradi naasnuna asus Šostakovitš kirjutama Tatjanale pühendatud klaveritriot, mis kandis esialgu pealkirja „Poeem". Noore helilooja teoses on tunda romantismiajastu heliloojate Skrjabini ja Rahmaninovi mõjutusi, kuid aimub juba ka Šostakovitši kujunev isikupärane käekiri oma teravate kontrastide ja groteskse elementidega. Üheosaline trio koosneb erineva tempo ja meeleoluga lõikudest, kus õrnad ja unistavad episoodid vahelduvad tormiliste ja dramaatiliste kulminatsioonidega.

Kuna Šostakovitš ise ei pidanud teost kuigi oluliseks ning ka käsikiri oli puudulik, jäi trio pikaks ajaks unustusse. Alles 1980. aastatel rekonstrueeris ja täiendas selle helilooja õpilane Boris Tištšenko. Tänapäeval kuulub teos aga sageli esitatava kammermuusika hulka.

TOOMAS HENDRIK ELLERVEE viiul
Toomas Hendrik Ellervee mängib ERSO teises viiulirühmas alates 2019. aastast. Orkestritöö kõrval tegutseb ta aktiivselt nüüdismuusika vallas, kuuludes Tallinna Uue Muusika Ansambli ja Kristjan Järvi juhitud Nordic Pulse Ensemble'i koosseisu. Ta on esinenud mitmel rahvusvahelisel nüüdismuusikafestivalil ning tunneb huvi eri muusikastiilide, improvisatsiooni ja teiste kunstivaldkondade ühendamise vastu.

ANDRES ALEXANDER METSPALU tšello
Andres Alexander Metspalu töötab alates 2025. aastast ERSO tšellorühma abikontsertmeistrina. Ta on mitmekülgne kammermuusik, kes on esinenud koos mitmete tunnustatud interpreetidega ning osalenud nüüdismuusikateoste esiettekannetel. Eesti Festivaliorkestri ja Tallinna Kammerorkestri koosseisus on ta esinenud ka Hamburgi Elbphilharmonie's ja New Yorgi Carnegie Hallis. Praegu uurib ta doktorant-nooremteadurina Eesti soolotšellomuusikat.

LAUR KELLER trompet
Laur Keller töötab alates 2025. aastast ERSO trompetirühma abikontsertmeistrina. Ta kuulub ka ansamblitesse Nordic Pulse ja Baltic Sea Philharmonic, mille koosseisus on esinenud Euroopa nimekates kontserdisaalides ning teinud koostööd teiste seas Brian Eno ja ansambliga Bastille. Orkestrandina on ta mänginud ka Berliini Saksa Ooperi, Eesti Festivaliorkestri ja Tallinna Kammerorkestri koosseisus.

JAAN OTS klaver
Jaan Ots on mitmekülgne muusik, kes tegutseb aktiivselt nii pianisti kui ka dirigendina. Tema esimesed kokkupuuted ERSOga ulatuvad 2008. aastasse, mil pianistide ja puhkpillimängijate konkursi finaalides kõlasid Chopini esimene klaverikontsert ja Hummeli trompetikontsert. Möödunud hooajal tulid Neeme Järvi juhatusel ettekandele kaks Haydni klaverikontserti.

Dirigendina on Ots ERSOga koostööd teinud kahel korral: 2019. aastal Eesti pianistide konkursi finaalis ning käesoleva aasta suvel Narva ooperipäevadel, kus toimus ooperigala „Turandot 100".

STUUDIOKONTSERT

16.11
kell 19
Eesti Raadio 1. stuudio

Eesti Riiklik Sümfooniaorkester
Kontsertmeister Triin Ruubel
Dirigent OLARI ELTS

Julius Fučík (1872—1916)
Kontsertavamäng „Marinarella“, *op.* 215 (1907)

Julius Rietz (1812—1877)
Kontsertpala puhkpillikvintetile ja orkestrile, *op.* 41 (1873)

vaheaeg

Arvo Pärt (1935)
„Concerto piccolo über B–A–C–H“ (1994)

I Preciso
II Lento
III Deciso

solist Indrek Vau (trompet)

Friedrich Eberle (1853—1930)
„Wagneriana“, *op.* 38

solistid Mihkel Peäske (flööt), Guido Gualandi (oboe), Soo-Young Lee (klarnet), Peeter Sarapuu (fagott), Ye Pan (metsasarv)

Lepo Sumera (1950—2000)
„Pikseloits“ (1983)

solist Indrek Vau (trompet)

Raimund Kull (1882—1942)
„Popurrii-fantaasia eesti viisidest“ (1913)

Kontserdist teevad ülekande Klassikaraadio ja ERSO TV (erso.tv), salvestisi saab ka järelkuulata ja -vaadata.

Eesti esimene raadiosaade 18. detsembril 1926. aastal oli stuudiokontsert. Esimese eetripäeva paarituntnises avaprogrammis vaheldusid kõned ja muusika. Tänane stuudiokontsert toob kuulajateni valiku toonasel avakontserdil kõlanud teostest, aga ka nende heliloojate loomingut, kes on aastate jooksul Eesti Raadios helirežissööridena töötanud.

Ringhääling sündis koos muusikakollektiiviga, millest on tänaseks kasvanud välja Eesti Riiklik Sümfooniaorkester. Ringhäälingu trio, kuhu kuulusid Hugo Schütz (viiul), Alfred Vaarmann (tšello) ja Anna Sivitski (klaver), mängis iga päev raadios sõnaliste etteastete vahel muusikapalu. Esimese eetripäeva avakontserdiks palgati juurde teisigi muusikuid, nii et sel õhtul esines trio asemel väike orkester. Otsesaates astusid üles ka toonased nimekad interpreedid: pianist Artur Lemba esitas Chopini loomingut ning ooperilaulja Aleksander Arder laulis Artur Kapi „Metsateel" ja Konstantin Türnpu „Tasa, tasa, tuulekene". Orkestri esituses kõlasid ajastu populaarsete muusikapalade seaded.

«ERSO juubelifestivali kontsert Eesti Raadio 1. stuudios erineb meie tavapärastest esinemistest Estonia kontserdisaalis. Kolime üheks õhtuks Kreutzwaldi tänava raadiomajja — orkestri kauaaegsesse proovisaali ja stuudiosse. Siin ei toimunud omal ajal mitte ainult proovid, vaid salvestati regulaarselt Eesti muusikat raadio fonoteeki ja heliplaatidele.

Oleme selle õhtu kava üles ehitanud kolme teema ümber. Esmalt pöörame pilgu orkestri päris esimesele kontserdile. Nii nagu saja aasta eest, alustame Julius Fučíku avamänguga „Marinarella". Kontserdi teises pooles esitame Friedrich Eberle popurrii „Wagneriana". Mõlemad teosed olid toona kavas salongorkestri seades. Seekord esitame „Marinarellat" orkestrile kirjutatud originaalversioonis, „Wagnerianat" aga toonases seades, nagu see võis kõlada Pika tänava väikeses, vaid 50-ruutmeetrises stuudios. Samalt ajalooliselt avakontserdilt pärineb ka Raimund Kulli looming — täna toome kuulajateni tema popurrii-fantaasia, mida orkester mängis viimati 1939. aasta kuulsal salvestussessioonil.

Teiseks on fookuses ERSO puhkpilliso-listid. Kontserdil astuvad üles flöödi-, oboe-, klarneti-, fagoti-, metsasarve- ja trompetirühma kontsertmeistrid. Kavas on Julius Rietzi „Kontsertpala" puhkpillikvintetile ja orkestrile, mis kõlab Eestis tõenäoliselt esimest korda.

Kolmandaks teeme kummarduse ringhäälinguga seotud heliloojatele. See raadiomaja oli aastakümneid tööpaigaks heliloojatele, kes lisaks loomingule tundsid läbi ja lõhki helipulte ning töötasid siinsamas helirežissööridena. Täna tulevad ettekandele Lepo Sumera ja Arvo Pärdi teosed.»

— Olari Elts

Ringhäälingu avaõhtul kõlas esimese palana eetris **Julius Fučíku** bravuurikas avamäng **„Marinarella"**. Tšehhi helilooja Julius Fučík oli puhkpillimuusika suur meister, kes kirjutas hoogsaid marsse, polkasid ja valsse. Tema kuulsaim pala „Gladiaatorite sissemarss" on saanud rongkäikude ja tsirkusemuusika klassikaks. Kontsertavamäng „Marinarella" maalib aga värvika pildi kuurordielust ja sealsest meelelahutusest. Suplevat kaunitari kujutab teose lüüriline, veidi idamaise kõlaga keskosa.

Julius Rietz oli 19. sajandi Leipzigi muusikaelus tunnustatud tegelane, Gewandhausi orkestri dirigent ja konservatooriumi õppejõud. Felix Mendelssohni lähedase sõbra ja tema loomingu propageerijana valmistas ta pärast helilooja surma välja andmiseks ette Mendelssohni kogutud teosed. Rietzi enda helilooming järgib saksa romantismi traditsioone. Tema kolmeosalises **kontsertpalas** astuvad solistidena üles viis eriilmelise kõlaga

puhkpilli, mis põimuvad elegantsesse dialoogi orkestriga.

Friedrich Eberle tegutses peamiselt Hamburgis muusikaõpetaja ja salongimuusikuna ning seadis tuntud viise ja meloodiaid. Üks selliseid seadeid on ka Eesti ringhäälingu esimesel kontserdil kõlanud **„Wagneriana“**.

Ringhäälingu esimene saade 1926. aasta detsembris läks eetrisse Tallinna vanalinnas Pikk tänav 43 asunud neljatoalisest korterist. Juba järgmisel aastal koliti avaramatesse ruumidesse Estonia hoones, kuid päris oma raadiomaja ehitamiseni jõuti alles pärast sõda. Kuigi uue hoone rajamist oli kavandatud juba 1930. aastate lõpus, avati Kreutzwaldi tänava raadiomaja alles 1952. aastal. Eesti Raadio suur stuudio on tänaseni säilinud üsna algsel kujul. Siin on alates 1950. aastatest salvestatud suur osa Eesti muusikast, proove tegi noor Neeme Järvi ning samades ruumides töötasid ERSO peadirigentidena ka Roman Matsov ja Peeter Lilje. Sümfooniaorkestri kõrval andsid stuudios kontserte ja tegid salvestusi raadio segakoor, estraadiorkester ning väiksemad ansamblid. Alates 1955. aastast jagati ruume ka tegevust alustanud Eesti Televisiooniga. Raadiomaja oli aastakümneid Eesti muusikaelu oluline keskus, kus kohtusid heliloojad, interpreedid ja helisalvestajad. Siin salvestati ja tutvustati Eesti muusikat ning toonmeistritena töötasid ka mitmed tuntud heliloojad, nende seas Jaan Rääts, Eino Tamberg, Arvo Pärt, Mati Kuulberg ja Lepo Sumera. Töö salvestusstuudios andis neile võimaluse süveneda heli ja orkestrikõla eripäradesse ning jättis jälje ka nende loomingusse.

Arvo Pärt töötas raadios helirežissöörina aastatel 1958—1967. Helilooja sõnul aitas see töö tal süveneda heli olemusse ning arendas nii teoste terviku tajumist kui ka suhtlemist muusikutega. **„Concerto piccolo über B-A-C-H“** põhineb 1964. aastal, Pärdi raadioaastatel valminud teosel „Kollaaž teemal B–A–C–H“. Kolmeosalise kompositsiooni aluseks on kümneheliline rida, mis algab Bachi nime tähtedele vastava helijärgnevusega. Teose teises osas kasutab Pärt Bachi kuuendast „Inglise süidist“ pärinevat sarabandi.

Lepo Sumera oli pühendunud raadiomees. Toonmeistrina töötas ta ligi kümme aastat (1971—1980) ning kuulus 1990. aastatel ringhäälingunõukogusse. Tema 1983. aastal Helju Mikkeli tantsulavastusele loodud **„Pikseloits“** ammutab ainest Eesti rahvapärimusest ja loodusjõududega seotud uskumustest. Teos kõlas nii 1985. aasta tantsupeol kui ka 2019. aasta peol „Minu arm“.

Sajanditaguse Eesti kontserdielu üks eestvedajaid ja hinnatud orkestrijuht **Raimund Kull** on tänapäeval tuntud eelkõige marsi „Kodumaa“ autorina — sellest on saanud laulupidude rõõmus lõpupala. Tema **„Popurrii-fantaasia eesti viisidest“** lõpetab ka ERSO stuudiokontserdi nostalgilise ja heatujulise meeleoluga.

EESTI RIIKLIK SÜMFOONIAORKESTER

Peadirigent ja kunstiline juht Olari Elts
Eluaegne aupeadirigent Neeme Järvi, audirigent Paavo Järvi
Koosseis 16. novembril 2026
Kontsertmeister Triin Ruubel

I VIIUL
Triin Ruubel
Piret Sandberg
Nina Kawaguchi
Kaiu Talve
Andrus Tork
Tõnis Pajupuu
Triin Alender
Astrid Muhel

II VIIUL
Kadi Vilu
Egert Leinsaar
Kristjan Nõlvak
Toomas Hendrik Ellervee
Annelize Vlasenko
Kristel Kiik
Maiu Mägi

VIOOLA
Rain Vilu
Martti Mägi
Sandra Klimaitė
Mall Help
Mairit Mitt-Bronikowska
Juhan Palm-Peipman

TŠELLO
Theodor Sink
Andres Alexander Metspalu
Margus Uus
Lauri Toom

KONTRABASS
Mati Lukk
Imre Eenma

FLÖÖT
Mihkel Peäske
Susanne Rull
Janika Lentsius

OBOE
Guido Gualandi
Aleksander Hännikäinen
Tõnis Traksmann

KLARNET
Soo-Young Lee
José Carlos Dominguez Almela
Meelis Vind

FAGOTT
Peeter Sarapuu
Kristjan Kungla

METSASARV
Ye Pan
Artur Reinpõld
Nikita Matsuk
Jakob Täht
Jürnas Rähni

TROMPET
Indrek Vau
Laur Keller
Erki Möller
Ivar Tillemann

TROMBOON
Andres Kontus
Andrus Karjel
Peeter Margus

TUUBA
Madis Vilgats

TIMPANID
Maarja Nuut

LÖÖKPILLID
Kaspar Eisel
Terje Terasmaa
Lauri Metsvahi
Ivo Lain

HARF
Sara Siria D'Amico

KLAVER
Kärt Ruubel

HARMOONIUM JA KLAVESSIIN
Ulla Krigul

SA ERSO juhatuse liige
Kristjan Hallik

Produtsent
Daily Trippel

Orkestri mänedžer
Marko Metsaru

Müügijuht
Signe Vaiknemets

Partnerlussuhete juht
Morgan Merrell

Maine- ja kommunikatsioonijuht
Kaisa Koger

Toimetaja
Maarja Malmet

Muusikatoimetaja
Tiia Teder

Noodikoguhoidjad
Mariell Aren
Aron Talu

Disainer
Norman Orro
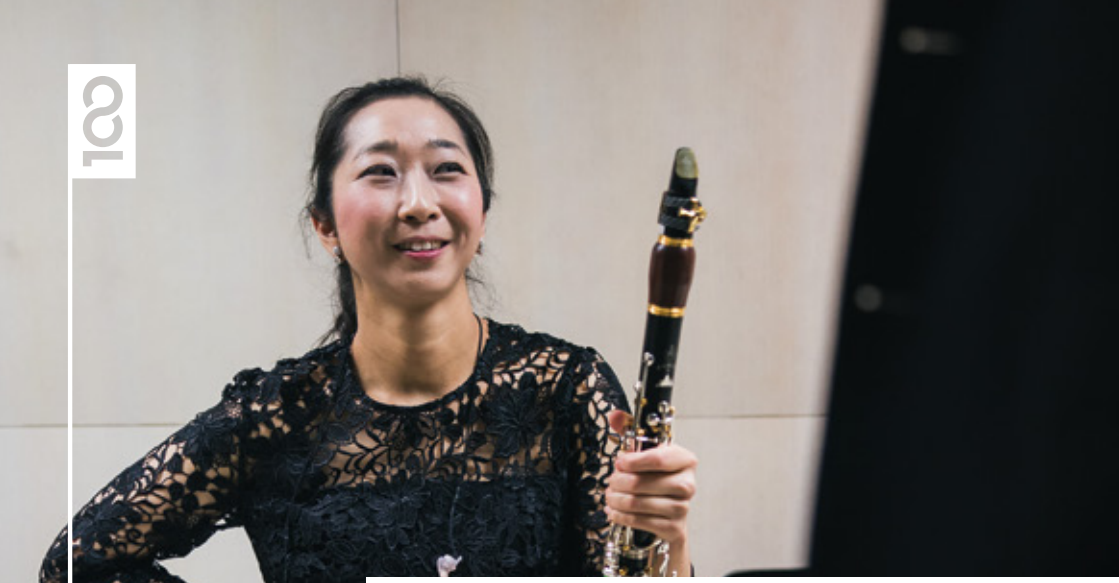
Personalijuht
Piret Veensalu

Pillilao juhataja
Egert Leinsaar

Kammer- ja noorteprojektide produtsent
Andres Alexander Metspalu

Lavameistrid
Jüri Korjus
Heiki Zvorovski

STAR ALLIANCE
Games
Discover
More
IDEAALNE HETK, ET NAUTIDA SUUREPÄRASED MAITSEID
Nautige meie auhinnatud roogasid pilvede kohal.
TURKISH AIRLINES

ERSO 100
TEGUS ORKESTER!

Eesti Riiklikul Sümfooniaorkestril on alati hoog sees! Meie muusikud harjutavad ja esinevad iga nädal ning viivad Eesti muusika kuulajateni nii kodus kui välismaal.

IGAL AASTAL ERSOS:

100
muusikut

100+
kontserti
kogu Eestis

1000+
tundi
orkestriproove

30+
kontserti
raadiokuulajatele ja
ERSO TV vaatajatele

3+
kontsertreisi
vähemalt 3 riigis

100+
tundi
salvestatud
muusikat

Me ei saaks seda kõike teha ilma toetajateta, kes usuvad muusika olulisust ja jõudu. Iga toetus, sõltumata selle suurusest, aitab meil hoida tegusat orkestrit elujõulisena.

Palun kaaluge annetuse tegemist ERSO-le
erso.ee/toeta-erso-100

NORDIC
CATERING

Maitseelamuste ja teeninduse tõeline sümfoonia

INFO@NORDICCATERING.EE
+372 655 6698
WWW.NORDICCATERING.EE

Taru © Tõnu Runnel

AUDIOSPAA TARUS

17.11
kell 19
Loodusmaja Taru

TOETAB:
NORDIC CATERING

JacobTV (Jacob ter Veldhuis, 1951)
„The Garden of Love“ (2002)
Guido Gualandi (oboe)

Luciano Berio (1925—2003)
„Opus Number Zoo“ (1951/1970)

I „Barn Dance“ („Rehepolka“)
II „The Fawn“ („Hirvevasikas“)
III „The Grey Mouse“ („Hall hiir“)
IV „Tom Cats“ („Kõutsid“)

Janika Lentsius (flööt), Guido Gualandi (oboe), Soo-Young Lee (klarnet), Artur Reinpõld (metsasarv), Jakob Peäske (fagott)

John Eriksson (1974)
„Träd“ (2006)
Maarja Nuut, Vambola Krigul, Lauri Metsvahi, Adam Jeffrey (marimba)

Steve Reich (1936)
„Nagoya Marimbas“ (1994)
Vambola Krigul ja Lauri Metsvahi (marimba)

Steve Reich (1936)
„Vermont Counterpoint“ (1982)
Mari-Liis Vind (flööt)

Mason Bates (1977)
„Life of Birds“ (2007)

I „Moving Parts“ („Liikuvad osad“)
II „Parakeet Daydream“ („Viirpapagoi unelm“)
III „The Caged Bird Sings“ („Puurilind laulab“)
IV „On a Wire: Mating Dance“ („Liinil: Pulmatants“)
V „Old World Flycatcher“ („Vana maailma kärbsenäpp“)
VI „Moving Parts“ („Liikuvad osad“)

Miina Laanesaar (viiul), Levi-Danel Mägila (tšello), Linda Vood (flööt), José Carlos Domínguez Almela (klarnet)

Mirjam Tally (1976)
„The Birds for Company“ (2014)
Levi-Danel Mägila (tšello)

Kontserdist teeb ülekande ERSO TV (erso.tv), salvestist saab ka järelkuulata ja -vaadata.

Uusi kontserdipaiku avastava sarja „Audiospaa“ kontsert pakub kuulajatele põnevaid kõlaseiklusi. ERSO kammermuusikute kontserdi kavas on vastvalminud loodusmaja Taru arhitektuurist ja atmosfäärist lähtudes valitud loodushäältest inspireeritud teosed.

Hollandi helilooja **JacobTV** kasutab oma kireva loomingu iseloomustamiseks väljendit „avangardistlik popmuusika“ ning väidab, et lisab teostele meelsasti „suhkrut“. Ta kasutab eelsalvestatud helimaterjali, loodushelide ja kõne sämpleid ning seostab oma muusikat sageli ühiskondlikult aktuaalsete teemadega. JacobTV suurimad helitööd on oratoorium „Paradiso“ (2001) Dante „Jumaliku komöödia“ ainetel ja CNNi uudistel põhinev tõsieluooper „The News“ (2013). Pala **„The Garden of Love“** („Armastuse aed“) rajaneb William Blake'i unenäolisel luuletusel idüllilisest aiast, kus ühtäkki on kõik muutunud ja lilleõite asemel vaatavad vastu kalmud.

Luciano Berio kammerpala lastele **„Opus Number Zoo“** valmis 1951. aastal. 1970. aastal tegi helilooja sellest uue redaktsiooni, pühendades teose Aaron Coplandile tema 70. sünnipäevaks (ja tagantjärele ka 51. sünnipäevaks). Teose aluseks on Ameerika lavastaja ja kirjaniku Rhoda Levine'i luuletused, mida mängijad kordamööda ka deklameerivad. Teos algab lõbusa pildiga küünis toimuvast tantsupeost. Teises osas mõtiskleb hirvevasikas inimeste sõjakuse ja looduse ilu hävitamise üle. Järgneb virtuoosne osa, mille keskmes on vana hiire filosoofiline monoloog. Viimases osas võistlevad omavahel hulkuvad isakassid. Ehkki teos on algselt mõeldud lastele, peitub selle lustaka pealispinna all ka tumedam ja iroonilisem pool.

I Rehepolka
Kui reinuvader tibupoja tantsima viis,
ei taibanud tibu ta plaane siis
ning mida hoogsamaks tants neil läks,
seda uhkemaks muutus Reinu keks.
Ei märganud, et tuled kustusid.
Tibu hüpates kõrgelt hoidis pead,
küll koogutas ta, kui niks teha jäi,
Rein silma tegi tal – taas ning taas,
ning embusse sumbus neil see passaaž
Ei märganud, et tuled kustusid.
Rein heitis tibu nii,
Rein heitis tibu naa,
et ringi käis pea, eks te tea.
Õhk raskeks läks, ruum üha hämaram,
ent veetles tibu iga tantsusamm.
Jah peos oli tibuke, peos mis peos,
kui ta keerles ja pöörles nagu unenäos.
Ei hirm ega äng teda hoidnud vaos
ja ei märganud ta kui saabus pimeduse kaos.
Ja ongi kõik

II Hirvevasikas
Kuulates pommihuilgeid,
Kuulates kauget lahingumürinat.
Kuulatades, mõtles hirvevasikas,
seistes keset ojavulinat.
Milline hullus, milline inimsoo hullus
Laastada maad,
Lasta õhku kõik elav,
suursugune ja õrn.
Miks küll ometi?
Hirvevasikas mõtles,
kuulatades pommihuilgeid,
seistes keset ojavulinat
Miks küll ometi?

III Hall hiir
Üksipäi, üksipäi
Riiulilt pidu pealt vaatas,
hiireke hall.
Raugaeas, puudus lust
tantsu lüüa teistega
näärioõl.
Sõbrad, ta ütles, mu noored sõbrad!
Tants lööge lahti, tants ja trall,
ent teadke, et on oht!
End hoidke!

Sest minulgi on tants ja laul veres nii kui teil noorest peast, kuid...
Kui aeg on sobiv tantsuks,
siis kaasa lööge kõik.

IV Kõutsid
Kaks uhket isakassi
kord linnas kokku said.
Ambrosius ja Pärtel, paar üsna parajaid.
Rind kummis, saba püsti,
täis kiivust, kadedust.
Silm kummalgi teist sihib
ja hindab tegevust.
Ambroosiust hulluks ajab,
händ Pärtli karvane, just samasugust saba,
ta ihkas endale
Ka Pärtel vastu vahtis, suur kiivus
südames, sest tema ihkas vurre,
mis Ambrosiusel ees.
Siis äkki karje lõikus,
kesksuve vaikusse.
Nüüd kumbki suures raevus
kõik hirmu unustas.
Ei tundunud kassi kass.
Küll karvad lendasid!
Oh!
Nad kodu poole lonkisid,
ei saba, ei vurrusid
OH!

Rootsi helilooja ja löökpillimängija **John Eriksson** tegutseb nii *indie*-popi kui ka klassikalise muusika vallas. Ta on töötanud Rootsi Raadio Sümfooniaorkestris, mänginud mainekas löökpilliansamblis Kroumata ning tegutsenud muusiku ja produtsendina ansamblites Peter Bjorn and John, Hortlax Cobra jt. Erikssoni tuntuim klassikaline teos, marimbapala **„Träd“** („Käte mets“) neljale mängijale, põhineb sugestiivselt korduval muusikalisel materjalil. Tiksuvatest ja otsekui tilkuvatest helidest kasvab välja mahe helide mets, mille ühtses kõlapildis eristuvad selgelt üksikud kõlaliinid ja -harud. Ettekandel on põnev jälgida ka nelja mängija käte liikumisest sündivat visuaalset „metsa“ ühe marimba kohal.

Minimalismi elava klassiku **Steve Reichi** looming on vähemal või rohkemal määral mõjutanud kõiki tänasel kontserdil kõlavate teoste autoreid. Reichi muusikalise käekirja ja ideede peamised mõjutajad on barokk- ja varajane muusika, Lääne-Aafrika trummitraditsioon ja Bali gamelan, Ameerika *free jazz* ning 1960. aastate avangardkunst.

Teose **„Nagoya Marimbas“** saateks kirjutab helilooja: „„Nagoya Marimbas“ (1994) meenutab mõneti minu 1960. ja 1970. aastate teoseid, kus kahel marimbal mängitakse korduvaid mustreid, mis on üksteise suhtes ühe või mitme löögi võrra nihkes, luues kahehäälsete unisoonkaanonite seeria. Need mustrid on aga meloodiliselt rohkem arendatud, vahetuvad sageli ning igaüht korratakse tavaliselt kõige rohkem kolm korda — sarnaselt minu hilisemale loomingule. Teost on ka märgatavalt raskem mängida kui minu varasemaid palu ning see nõuab kaht virtuoosset interpreeti.“

Sarnane nihestatud kaanonite mäng jätkub Reichi teoses **„Vermont Counterpoint“** sooloflöödile ja kümnest eelsalvestatud flöödipartiist koosnevale helilindile. Teose pealkiri viitab Vermonti osariigile, kus helilooja 1982. aastal teose komponeeris. Helilindipartii salvestas flötist Ransom Wilson. Flöödipala pulseeriv, kihiline helimaailm meenutab sillerdavaid loodushääli ja lindude liikumist.

Ameerika helilooja **Mason Bates** on kodumaal tuntud nii viljaka sümfoonilise muusika loojana kui ka elektroonilise tantsumuusika DJ-na. Oma loomingus on ta neid kaht muusikasuunda põnevalt ühendanud. Bates on kirjutanud üle 20 orkestriteose ning muu loomingu kõrval kaks menukat ooperit. Neist esimene, „The (R)evolution of Steve Jobs“, mille salvestus pälvis 2019. aastal Grammy auhinna, on jõudnud paljude Ameerika ooperiteatrite lavale ning 2026. aasta sügisel ka Soome Rahvusooperisse. Batesi

väike süit kammeransamblile **„Life of Birds“** („Lindude elu“) koosneb kuuest osast, milles pillid kujutavad lindude mitmesuguseid liikumisi ja tegevusi — lendu, nokitsemist, tiivalööke ja omavahelist suhtlust.

Eesti helilooja **Mirjam Tally** loomingut iseloomustavad erksad rütmimustrid ja sonoristlikud kõlastruktuurid. Tally armastab tämbrimänge ning poeetilisi loodusatmosfääre ja keskkonnahelisid. Tema loomingusse kuuluvad nii sümfoonilised ja kammerteosed kui ka elektrooniline muusika ning loodusest inspireeritud helimaastikud akustilistele instrumentidele ja helilindile. Pala **„The Birds for Company“** („Lindude seltsis“) tšellole ja helilindile on fantaasiapilt kodumaiste, ürg- ja küberlindude kõlamaailmast, kus põimuvad tiivuliste häälitsused ning kriipivad, siblivad ja lendlevad liikumised.

MIINA LAANESAAR viiul
Miina Laanesaar mängib ERSO teises viiulirühmas alates 2014. aastast ning tegutseb ka kammeransamblis Ensemble Auftakt, millega on pälvinud auhindu rahvusvahelistel konkurssidel.

LEVI-DANEL MÄGILA tšello
Levi-Danel Mägila mängib ERSOs alates 2002. aastast ning oli aastatel 2004—2019 tšellorühma abikontsertmeister. Kammermuusikuna kuulub ta ansamblitesse U:, Tallinna Keelpillikvartett ja C-Jam.

JANIKA LENTSIUS flööt
Janika Lentsius mängib ERSOs flööti ja pikoloflööti alates 1997. aastast ning on aktiivse kammermuusikuna olnud mitme Eesti helilooja teose esmaesitaja.

LINDA VOOD flööt
Linda Vood kuulub ERSO flöödirühma alates 2004. aastast ning on orkestritöö kõrval esinenud mitmesugustes kammerkoosseisudes ja õpetab flööti Vanalinna Hariduskolleegiumis.

MARI-LIIS VIND flööt
Mari-Liis Vind on ERSO flöödirühma abikontsertmeister alates 2008. aastast, tegutseb kammeransamblis Trio Punctum ning õpetab flööti Tallinna Muusika- ja Balletikoolis.

GUIDO GUALANDI oboe
Guido Gualandi on ERSO oboerühma kontsertmeister alates 2016. aastast ning mänginud varem muu hulgas Claudio Abbado juhatatud Bologna Mozarti Orkestris ja Rahvusooper Estonia orkestris.

SOO-YOUNG LEE klarnet
Soo-Young Lee töötab ERSOs alates 2014. aastast, 2019. aastast klarnetirühma kontsertmeistrina. Ta on esinenud külaliskontsertmeistrina mitmes Euroopa orkestris ning asutanud kammeransambli Ensemble Auftakt.

JOSÉ CARLOS DOMÍNGUEZ ALMELA klarnet
José Carlos Domínguez Almela on alates 2020. aastast ERSO klarnetirühma abikontsertmeister ja Es-klarneti mängija ning teinud koostööd paljude Euroopa orkestritega, sealhulgas Soome Raadio Sümfooniaorkestri ja BBC Sümfooniaorkestriga.

JAKOB PEÄSKE fagott
Jakob Peäske on ERSO fagotirühma abikontsertmeister alates 2018. aastast.

ARTUR REINPÕLD metsasarv
Artur Reinpõld mängib ERSO metsasarverühmas alates 2023. aastast.

MAARJA NUUT marimba
Maarja Nuut on ERSO timpani- ja löökpillirühma kontsertmeister alates 2022. aastast ning mänginud ka mitmes Skandinaavia orkestris, sealhulgas Bergeni ja Stockholmi filharmooniaorkestrites.

ADAM JEFFREY marimba
Adam Jeffrey töötab ERSO löökpillirühma abikontsertmeistrina alates 2024. aastast.

VAMBOLA KRIGUL marimba
Vambola Krigul mängib ERSOs alates 2000. aastast ning tegutseb solisti ja kammermuusikuna, muu hulgas nüüdismuusikaansamblis U:, mille koosseisus on osalenud paljude Eesti heliloojate teoste esmaettekannetel.

LAURI METSVAHI marimba
Lauri Metsvahi kuulub ERSO löökpillirühma alates 2019. aastast ning on varem töötanud Stockholmi Puhkpillisümfoonikute löökpillirühma kontsertmeistrina. Ta on ka Estonian Percussion Groupi asutajaliige.

© Kiur Kaasik

JUUBELIRAAMATU „ERSO SAJAND“ ESITLUS

18.11
kell 17.30
Viru Keskus, Rahva Raamat

Raamatu toimetajate Anu Kõlari, Kai Kutmani ja Anita Maasaluga ning kujundaja Ott Kagoverega vestleb Joonas Hellerma.

Esinevad ERSO muusikud Sara D’Amico (harf) ja Madis Vilgats (tuuba).

Franz Strauss
Nokturn *op.* 7 (Skip Gray seade tuubale ja klaverile)

Georg Friedrich Händel
Aaria „Ombra mai fu“ ooperist „Xerxes“, HWV 40

John Dowland
„Flow, my tears“

«Eesti Riikliku Sümfooniaorkestri eelkäija — osaühisuse Raadio Ringhääling väike ansambel — esines esmakordselt raadio sünnipäeval, 18. detsembril 1926, mil Pikal tänaval asunud stuudiost saadeti eetrisse esimene paaritunnine programm. Muusikuid oli esialgu vaid kolm: viiuldaja Hugo Schüts (ka Schütz), pianist Anna Sivitski (Tamm) ja tšellist Alfred Vaarmann. Tõsi, pidulikule avaõhtule kutsuti koos trioga musitseerima teisigi pillimän-gijaid ning solistidena Artur Lemba ja Aleksander Arder.

Ringhäälingu instrumentaalansambel, mida algusest peale hellitavalt ja lootusrikkalt orkestriks nimetati, kujunes oluliseks, aastakümnete pikku kõige sagedamini raadio eetris mänginud muusikakollektiiviks. Ometi kasvas selle püsikoosseis vägagi vaevaliselt: esimese tegevusaasta lõpuks oli ametis üheksa instrumentalisti, 1928. aasta algul lisandus veel kolm.»

Anu Kõlar, „Eesti Riikliku Sümfooniaorkestri koiduaeg“. Katkend raamatust „ERSO sajand“.

© Kiur Kaasik

ERSO 100 JUUBELIKONTSERT

19.11
kell 13 — sümfooniline lõuna
kell 19 — sümfooniakontsert
Estonia kontserdisaal

20.11
kell 19
Estonia kontserdisaal

SÜMFOONIAKONTSERTI TOETAB:

iute

SÜMFOONILISE LÕUNA SARJA TOETAB:

Linus Medical

EESTI FILHARMOONIA KAMMERKOOR
Eesti Riiklik Sümfooniaorkester
Kontsertmeister Triin Ruubel
Dirigent OLARI ELTS

Benjamin Britten (1913—1976)
Avamäng „The Building of the House“ („Maja ehitus“), *op.* 79 (1967) ~7’

Lepo Sumera (1950—2000)
Sümfoonia nr 5 (1995) ~35’

vaheaeg

Richard Strauss (1864—1949)
Sümfooniline poeem „Also sprach Zarathustra“ („Nõnda kõneles Zarathustra“), *op.* 30 (1896) ~35’

„Sonnenaufgang“ („Päikesetõus“)

„Von den Hinterweltlern“ („Tagailmlastest“)

„Von der großen Sehnsucht“ („Suurest igatsusest“)

„Von den Freuden und Leidenschaften“ („Rõõmudest ja kirgedest“)

„Das Grablied“ („Kalmulaul“)

„Von der Wissenschaft“ („Teadusest“)

„Der Genesende“ („Paraneja“)

„Das Tanzlied“ („Tantsulaul“)

„Nachtwandlerlied“ („Öörändaja laul“)

20. novembri kontserdist teevad ülekande Klassikaraadio ja ERSO TV (erso.tv), salvestisi saab ka järelkuulata ja -vaadata.

Ajalikkuse helin: Sumera ja Strauss

ERSO juubelikontserdil kohtuvad kaks meistriteost, mida lahutab sada aastat, kuid mis tegelevad paljuski ühe ja sellesama varjamatu paratamatusega — inimeksistentsi, meie ajalikkuse ja surelikkusega. Lepo Sumera ja Richard Strauss olid mõlemad geniaalsed orkestraatorid, kes lähenesid orkestrile küll väga erinevalt, kuid just nendes teostes jõudsid sarnaste eksistentsiaalsete küsimusteni. Kumbki neist ei paku meile odavat lohutust — mõlema teose lõpus jääb oodatud lahendus tulemata ja muusika hääbub tundmatusse.

Lepo Sumera viiendas sümfoonias on hingematvat südamevalu ja lämmatavat igatsust. See on kaleidoskoopiline ja ängistav, kus aja järjest kiirenev liikumine muutub kuuldavaks ja pikkamisi halastamatult painavaks. Sumera on siin loonud Eesti muusikaloos täiesti unikaalse teose, kus väga erinevatest ja üksteist täiendavatest, esmapilgul vastandlikest kompositsioonitehnikatest sünnib erakordselt tihe, kordumatu närviga tervik. Oluline osa sümfooniast põhineb aleatoorikal, mis annab igale ettekandele kordumatu vabaduse, kuid muusika ei muutu hetkekski eklektiliseks, vaid hoiab kuulajat lakkamatus pinges kuni teose viimase hääbumiseni.

Richard Straussi sümfooniline poeem „Also sprach Zarathustra“ käsitleb samu eksistentsiaalseid teemasid läbi monumentaalse hilisromantilise helikeele. Kuigi teos sai tõuke saksa filosoofiast, ulatuvad selle juured palju sügavamale ajalukku, kandes endas ka ajaloolise prohveti sõnumit. Zarathustra õpetuse tuumaks oli inimese vaba tahe ja isiklik vastutus oma valikute eest. Straussi teos ongi muusikaline rännak läbi selle vaimse eneseületuse, otsingute ja sisemise väe. See on helitöö täis valguse poole püüdlemist ja elujaatust, mis sarnaselt Sumerale keeldub pakkumast lihtsat lõpplahendust — lugu vaibub kahe eri helistiku vahelises lahendamatus salapäras, jättes meid silmitsi olemise suure mõistatusega.

Kontserdi alguses mängime-laulame **Benjamin Britteni „The Building of the House'i“**, mille tekst ja saamislugu resoneeruvad loomulikult ERSO ja EFK unistusega päris oma kodust, aga täiesti ootamatult ka meie armsa Estonia kontserdisaali möödunud sajandi sündmustega.

— **Olari Elts**

© Kiur Kaasik

Benjamin Britten

Benjamin Britten oli 20. sajandi väljapaistvamaid Briti heliloojaid, kelle eestvedamisel sai 1948. aastal alguse Aldeburghi festival. Festivali kasvades tekkis vajadus suurema kontserdisaali järele ning uus kodu leiti endises linnasekuivatis Snape Maltingsis. Uue saali avamiseks kirjutas Britten 1967. aastal avamängu **„The Building of the House“**, mille esietekannet juhatas ta ise; avakontserdi külaliste seas oli ka kuninganna Elizabeth II. Avamängu on esitatud ka Londoni Queen Elizabeth Halli avamisel ja ÜRO tähtpäevakontserdil. Hoogsale orkestripartiile vastandub rahulik koraal, mille tekst pärineb Imogen Holsti kohandatud 127. psalmist ning kõneleb Issanda õnnistuse tähtsusest maja ehitamisel ja selle püsimisel.

Except the Lord the house doth make,
And thereunto doth set his hand,
What men do build it cannot stand:
Likewise in vain men undertake
Cities and holds to watch and ward,
Except the Lord be their safeguard.
Though ye rise early in the morn
And so at night go late to bed,
Feeding full hardly with brown bread,
Yet were your labour lost and worn:
But they shall thrive whom
God doth bless,
Their house shall stand through
storm and stress.

Psalm 127, kohandanud Imogen Holst.

Kui maja ehitusel Issand
ei pane külge oma kätt,
siis inimkäte töö ei püsi;
ja vahimeestel asjatu
on linnu valvata ja kaitsta,
kui neid ei hoia Tema käsi.
Eks tõuske vara hommikul
ja heitke sängi hilisõhtul,
te vaev on tühi, leibki kasin;
kuid keda Jumal õnnistab,
sel laabub kõik, ja tormis-rajus
ta maja kindlalt püsti püsib.

Tõlkinud Mirjam Parve

Kuue sümfoonia ja arvukate instrumentaalkontsertide autorina oli **Lepo Sumera** üks Eesti väljapaistvamaid sümfoniste. **Viies sümfoonia** tähistas helilooja enda hinnangul tema loomingus olulist pöördepunkti. Sellega algas Sumera sümfoonilises muusikas uus stiiliperiood, kus ta sünteesib erinevaid 20. sajandi kompositsioonimeetodeid ning kasutab pikalt kestvaid kõlamaastikke ja aleatoorilist kontrapunkti. Sümfoonia valmis Malmö Sümfooniaorkestri tellimusel ning tuli esiettekandele 26. oktoobril 1995 Malmös Paavo Järvi juhatusel. Teose eest pälvis Sumera 1996. aastal riikliku preemia. Eestis kõlas sümfoonia esimest korda 1997. aastal Arvo Volmeri juhatusel ning saavutas Pariisis rahvusvahelisel heliloojate rostrumil teise koha.

Lepo Sumera

«„Tunne, et maailm tormab varemete poole, on iidne.“ Milan Kundera

Lepo Sumera Viies sümfoonia avaneb pidevalt muutuvate, teineteisesse pöördumatult sulavate unenäoliste stseenidena, mis võivad pärineda minevikust, tulevikust või hoopiski olematusest. Tekib kummaline maastik, mis on nagu igavest ootust kätkev tardunud massiiv, tänu tohutule sisepingele iga hetk valmis tükkideks lendama, sulama, tolmuks pudenema...

Üks Viienda kandvamaid konflikte tekibki kaemusliku staatika ja dramaatilise dünaamika vahel. Ja kõige haaravamad on suundumised üle erinevaid algolemeid ühendavate sildade.

Sümfoonia algab õhku jääva küsimusega — rütmiliselt tiheneva, 12 helireal põhineva motiiviga campane'lt. Ühest vastust sellele ei anta terve sümfoonia vältel, küll aga erinevaid tuletisi ja protsesse, mis kõik jõuavad oma teekonnal läbi hõõguva metafüüsilise maastiku tühjade tornideni ja varisevad nende jalamil põrmuks. Kas võib seda ilmutuslikku, kohe alguses vaserühma esitatud mõrkja harmooniaga teemat f–e–d–e–f–f käsitleda mingi totaalse ja ülimusliku jõu avaldusena? See kordub suhteliselt muutumatuna, rütmiliselt laiendatult või tihendatult kõigis sümfoonia olulistes sõlmpunktides.

lidvana prohveteering, mille tähendus on mõistetamatu, aga antud konstellatsioonis ahastamapanevalt oluline. Võib–olla on vastus ühesainsas viiulite crescendos sümfoonia lõpus, pikal re–noodil?

Võrreldes Viiendat Sumera eelmiste sümfooniatega on täiesti uus nn piiritletud aleatoorika kasutamine nii suures mahus ja selle vastandamine täpselt noodistatud selge meetrumitunnetusega muusikalisele materjalile (fugaato sümfoonia teises pooles!). Kompositsioonitehnilisest vaate–nurgast on sümfoonia kirjutatud väga kompaktselt ja ökonoomselt, helimaterjal on äärmiselt terviklik. Täpselt läbimõeldud süsteem ja haarav emotsionaalsus iseloo–mustavadki Sumera muusikat laiemalt.

Orkestri ruumiline mitmeplaanilisus, temaatiliste üksuste märkamatu esiletulek foonist ja sinna hajumine, konkreetse ja abstraktse pidev ümbermõtestamine, valguse ja varju piirialadel mängimine loob suure huviga jälgitava kaunikõlalise terviku.»

— Erkki–Sven Tüür (1995)

Richard Strauss

Saksa hilisromantismi suurkuju **Richard Strauss** sai heliloojana tuntuks 19. sajandi viimasel kümnendil oma sümfooniliste poeemidega. Straussi muusika erakordne värvikülLus, väljendusrikkus ja meisterlik orkestratsioon, mis toob esile sümfooniaorkestri kõlalise rikkuse ja võimsuse, on teinud temast ühe tänapäevani enim esitatud heliloo ja. Sümfooniline poeem **„Also sprach Zarathustra“** on üks Straussi tuntumaid ja suurejoonelisemaid orkestriteoseid.

Friedrich Nietzsche filosoofiline poeem „Also sprach Zarathustra“ valmis aastatel 1883—1885. Selle peategelane on prohvet Zarathustra, kelle nime laenas Nietzsche muistse Pärsia usundi rajajalt ning kelle kaudu ta käsitleb muu hulgas üliinimese (*Übermensch*) ideed. Nietzsche teosest võlutuna pani Strauss 1890. aastate keskel oma visandivihikusse kirja esimesed märksõnad: „nägemine—kummardamine / kogemine—kahtlemine“.

Komponeerinud 1895. aasta suvel sümfoonilise poeemi esimesed osad, kirjutas elevil Strauss oma poeedist sõbrale Karl Henckellile, et uus teos võib tekitada suurt furoori ja mõistmatust.

„Also sprach Zarathustra“ valmis 1896. aastal. Strauss töötas sel ajal Müncheni õukonnaooperis hinnatud dirigendina, kuid tema ulatuslikku heliloomingut pidasid konservatiivne publik ja impressaariod liiga ekstravagantseks ning kummaliseks. Seetõttu toimus teose esiettekanne hoopis Frankfurdis 1896. aasta sügisel helilooja enda juhatusel. Strauss selgitas kavalehel, et ta ei kavatsenud luua filosoofilist muusikat ega Nietzsche suurteost helidesse ümber panna, vaid soovis muusika kaudu edasi anda ettekujutust inimkonna arengust selle eri tahkude kaudu: religioonist ja meelelistest otsingutest teaduseni ning lõpuks Nietzsche üliinimese ideeni.

Teos kulgeb katkematult ning jaguneb üheksaks episoodiks. Osade pealkirjad pärinevad Nietzsche teosest, ehkki muudetud järjekorras. Teos algab Zarathustra laskumist mägedest inimeste juurde kujutava, muusikaajaloo ühe kuulsaima „päikesetõusuga“. Alates Stanley Kubricku 1968. aasta filmist „2001: Kosmoseodüsseia“ on seda muusikat kasutatud paljudes filmides, etendustes ja reklaamides ning tsiteeritud ka džäss- ja rokkmuusikas.

Võimsas *crescendo*'s lööb kõlama Straussi värvikas orkestrikoosseis kuue metsasarve, nelja trompeti, kahe tuuba, kahe harfi, oreli ja suure löökpillirühmaga. Järgmises osas „Von den Hinterweltlern“ („Tagailmlastest“) kohtab Zarathustra usklikku rahvast ning muusikas kasutab Strauss usutunnistuse motiivi „Credo in unum Deum“. Sellele järgneb meeleolumuutus, ohjeldamatu kirgede torm ja ideaalide langemine. Osas „Von der Wissenschaft“ („Teadusest“) kõlab fuuga, mille teema hõlmab kõiki 12 kromaatilist heli. Järgmises osas „Der Genesende“ („Paraneja“) arendab Strauss sama teemat edasi. Osas „Das Tanzlied“ („Tantsulaul“) kasutab Richard Strauss

oma nimekaimu Johann Straussi valsse meenutavat muusikat. Viimases osas „Nachtwandlerlied“ („Öörändaja laul“) naasevad varasemad teemad ning teos vaibub tasapisi vaikusse. Lõpus kõlavad kõrvuti H–duur ja C–duur, mille vastandus jääb lahenduseta.

Teose partituuri on eessõnana ära toodud ka Nietzsche raamatu esimese osa terve esimene peatükk „Zarathustra eeskõne“:

„Kui Zarathustra oli kolmkümmend aastat vana, jättis ta oma kodumaa ja oma kodumaa järve ning läks mägedesse. Siin nautis ta oma vaimu ja üksindust ega väsinud sellest kümnel aastal. Viimaks aga muutus teiseks ta süda, — ja ühel hommikul ta tõusis koidukumal, astus päikese ette ja kõneles talle nõnda: „Sina suur taevakeha! Mis oleks su õnn, kui sul poleks neid, kellele paista!

Kümme aastat sa oled tõusnud üles mu koopani: sul oleks küllalt saanud oma valgusest ja sest teest ilma minuta, mu kotkata ja mu maota.

Kuid me ootasime sind igal hommikul, võtsime sinult su külluse ja õnnistasime sind selle eest.

Vaata! Ma olen küllastunud oma tarkusest, nagu mesilane, kes korjanud liiga palju mett, ma tarvitsen sirutuvaid käsi.

Ma tahaksin annetada ja välja jagada, kuni kord jälle rõõmsaks saavad targad inimeste keskel oma rumalusest ja vaesed oma rikkusest.

Seks pean astuma alla: nagu teed sinagi õhtul, kui lähed mere taha ja viid allilmalegi valgust, sa ülirikas taevakeha!

Ma pean nagu sinagi minema looja, nagu nimetavad seda inimesed, kelle juurde ma igatsen laskuda.

Siis õnnista mind, sina rahulik silm, kes sa kadeduseta võid näha suurimatki õnne!

Õnnista peekrit, mis valmis on üle voolama, et kullana voolaks tast vesi ja kannaks kõikjale su õndsuse helki!

Vaata! See peeker tahab jälle saada tühjaks, ja Zarathustra tahab saada jälle inimeseks.“

Nõnda algas Zarathustra loojak.“

(Johannes Semperi tõlge)

Richard Straussi sümfooniline poeem „Also sprach Zarathustra“ on kõlanud ERSO esituses Eri Klasi (1983 ja 1990), Anton Zapfi (1994), Arvo Volmeri (2001), Milen Nachevi (2007), Jüri Alperteni (2008), Mihkel Kütsoni (2013) ja Olari Eltsi (2014) juhatusel.

Kavalehe tekstid koostas Tiia Teder

EFK © Anneli Ivaste

Kahe Grammy võitja ja Gramophone'i auhinna omanik, **Eesti Filharmoonia Kammerkoor**, on üks rahvusvaheliselt tunnustatumaid Eesti muusikakollektiive. 1981. aastal Tõnu Kaljuste loodud koori ees on peadirigentidena seisnud veel Paul Hillier, Daniel Reuss ja Kaspars Putniņš. Alates hooajast 2021/2022 on koori kunstiline juht taas Tõnu Kaljuste.

Rahvusvahelises muusikameedias hinnatakse koori ainulaadset kõla, mõjuvaid esitusi ning Arvo Pärdi ja Veljo Tormise loomingu sügavuti mõtestatud tõlgendusi. Koori solistivõimekusega kammerlauljad valdavad erinevaid stiile alates barokist kuni 21. sajandi nüüdisteosteni, kus eriline koht on eesti heliloojate loomingul.

Aastakümneid on Eesti Filharmoonia Kammerkoor tegutsenud rahvusvahelises muusikaelus koos tipporkestrite ja -dirigentidega, nagu Sir Simon Rattle, Marc Minkowski, Gustavo Dudamel, Londoni Sümfooniaorkester, Academy of Ancient Music jpt. Koori oodatakse regulaarselt esinema mainekates kontserdipaikades ja festivalidel, sh Pariisi Filharmoonias, Amsterdami Muziekgebouw's, Sydney Ooperimajas, New Yorgi Carnegie Hallis jm.

Stabiilset kõrgtaset näitavad koori rohkem kui 80 salvestist, mida on 16 korral Grammyle esitatud ning kahel korral hinnatuima plaadiauhinna võitnud. Plaadistusi ehivad ka teised prestiižsed auhinnad, sh Gramophone'i auhind, Diapason d'Or jne. Eesti Filharmoonia Kammerkoori on valinud kümne parima koori hulka maailmas BBC muusikaajakiri Classical Music ja UK klassikalise muusika raadiojaam Classic FM.

Olari Elts © Kröõt Tarkmeel

Maestro **OLARI ELTS** on avara rahvusvahelise haardega dirigent, kelle kirg koostada ja juhatada väga omanäolisi ning põnevaid kontserdikavasid on toonud talle tunnustust üle maailma. Ta on hooajast 2020/2021 Eesti Riikliku Sümfooniaorkestri peadirigent ja kunstiline juht ning asus alanud hooajast ka Sinfonietta Rīga kunstilise juhi ametisse.

Käesoleval hooajal juhatab Olari Elts Eesti Riiklikku Sümfooniaorkestrit selle märgilisel juubelil. Juubelihooaja kavades kõlavad Beethoveni ja Mahleri sümfooniad, Richard Straussi „Also sprach Zarathustra“ ning Eesti armastatuimate heliloojate looming. Koos ERSOga ootavad Olari Eltsi ees suured rahvusvahelised turneed Euroopas ja Lõuna-Koreas, kontsertidega Soulis, Bucheonis, Salzburgis ja Grazis. Hooaja jooksul juhatab Elts lisaks Eesti Riiklikule Sümfooniaorkestrile ka Sinfonietta Rīgat, Islandi Sümfooniaorkestrit, Helsingi Linnaorkestrit, Tampere Filharmoonikuid, Tapiola Sinfoniettat ja Taipei Sümfooniaorkestrit.

Olari Elts on juhatanud külalisdirigendina paljusid nimekaid orkestreid, nende seas Leipzigi Gewandhausi orkestrit, Soome Raadio Sümfooniaorkestrit, Taani Rahvuslikku Sümfooniaorkestrit, Rotterdami Filharmoonikuid, Hollandi Raadio Filharmooniaorkestrit, BBC Sümfooniaorkestrit, Manchesteri Hallé orkestrit, Birminghami Linna Sümfooniaorkestrit, Ulsteri Orkestrit, Prantsuse Raadio Filharmooniaorkestrit, Prantsuse Rahvusorkestrit, Lyoni Rahvusorkestrit, Luksemburgi Filharmooniaorkestrit, Poola Rahvuslikku Raadio Sümfooniaorkestrit, Budapesti Festivaliorkestrit, Oslo Filharmoonikuid, Viini Sümfoonikuid, Yomiuri Nipponi Sümfooniaorkestrit, Souli Filharmooniaorkestrit, Aucklandi Filharmoonikuid ja Melbourne'i Sümfooniaorkestrit.

Olari Elts on pühendunud nüüdismuusika, eriti Balti ja Põhjamaade heliloojate loomingu tutvustaja ning tema tunnustatud diskograafias on olulisel kohal paljude selle piirkonna juhtivate heliloojate teosed. Tema salvestis Kaija Saariaho teosest „True Fire“ koos Orchestre National de France'iga pälvis 2024. aastal Gramophone'i auhinna nüüdismuusika kategoorias, kinnitades Eltsi väljapaistvat rolli kaasaegse muusika interpreteerijana.

Eltsi diskograafiasse kuuluvad ka Heino Elleri sümfoonilised poeemid ja viiulikontsert, salvestatud koos Baiba Skride ja Eesti Riikliku Sümfooniaorkestriga. Ondine'i plaadimärgi all on ta välja andnud hinnatud Erkki-Sven Tüüri loomingu salvestiste sarja, sealhulgas vioolakontsert Lawrence Poweri ja Tapiola Sinfoniettaga, viies sümfoonia Tapiola Sinfoniettaga ning akordionikontsert „Prophecy“ Helsingi Linnaorkestriga.

Olari Elts on jätnud silmapaistva jälje ka ooperimaailma, juhatades selliseid teoseid nagu Tšaikovski „Jevgeni Onegin“, Mozarti „Don Giovanni“ ja „Idomeneo“ ning Berliozi „Fausti needmine“. Žanripiire ületava dirigendina on ta toonud Berliini Konzerthausi lavale teatri- ja kontserdilavastuse, mis ühendas Mendelssohni muusika ja Shakespeare'i „Suveöö unenäo“ ning valmis koostöös Tallinna teatriga NO99. Koostöös Teater NO99ga ja Eesti Kontserdiga jõudis tema juhatusel lavale Mendelssohni „Pööriöö uni“, mille üheksa muusikalist etendust tõid tegijatele teatri aastaauhindade galal etenduskunstide ühisauhinna. Möödunud hooajal tõi ta koostöös Eesti Draamateatriga taas lavale Eesti Riikliku Sümfooniaorkestri tunnustatud „Macbethi“.

Aastatel 2007—2020 oli Olari Elts Eesti Riikliku Sümfooniaorkestri peakülalisdirigent ning aastatel 2011—2014 täitis ta sama ametit Helsingi Linnaorkestri juures. Ta on olnud Kymi Sinfonietta kunstiline nõustaja aastatel 2018—2022 ja Orchestre National de Bretagne'i kunstiline nõustaja aastatel 2006—2011, samuti Šoti Kammerorkestri peakülalisdirigent aastatel 2007—2010 ning Läti Riikliku Sümfooniaorkestri peadirigent aastatel 2001—2006.

EESTI RIIKLIK SÜMFOONIAORKESTER (ERSO) on elav ja mitmekülgne tipptasemel orkester. Eesti vanimal ja mainekaimal regulaarselt tegutseval sümfooniaorkestril on käes pidulik 100. tegevusaasta. ERSO ajalugu ulatub aastasse 1926 ning sarnaselt paljude omataolistega maailmas on see seotud rahvusliku ringhäälingu sünni ja arenguga. Orkester sai alguse Eesti Raadio juures sündinud ansamblist, mis raadio algusaegadel mängis otse-eetris juttude vahele muusikapalasid. Raadio-orkestrist täiemõõduliseks sümfooniaorkestriks kasvas kollektiiv 1945. aastaks.

Alates hooajast 2020/2021 on enam kui 100-liikmelise orkestri peadirigent ja kunstiline juht Olari Elts. Neeme Järvi jätkab koostööd ERSOga eluaegse aupeadirigendina, orkestri audirigent on Paavo Järvi, varasemad peadirigendid on olnud Olav Roots, Paul Karp, Roman Matsov, Neeme Järvi, Peeter Lilje, Leo Krämer, Arvo Volmer, Nikolai Aleksejev ja taas Neeme Järvi.

ERSO on käinud arvukatel turneedel ning osalenud mainekatel rahvusvahelistel muusikafestivalidel. Käesoleva juubelihooaja esimene kontserdireis viis Lõuna-Koreasse, ees ootavad esinemised Austrias, Lätis ja Leedus. 2025. aasta detsembris andis ERSO peadirigent Olari Eltsi juhatusel kontserte Ljubljanas ja Bregenzis. 2023. aasta mais toimus orkestri esimene turnee Suurbritannias, kus kahe nädala jooksul anti 11 kontserti. 2022. aastal esineti Olari Eltsi juhatusel Nürnbergis, Münchenis ja Pariisis. 2021. aasta novembri lõpus osalesid ERSO ja Elts Poolas rahvusvahelisel Kesk- ja Ida-Euroopa muusikafestivalil „Eufonie".

ERSO plaadistuste kõrget taset on esile tõstetud mainekates rahvusvahelistes klassikalise muusika väljaannetes ning orkestri salvestised on toonud mitmeid olulisi tunnustusi, neist märgilisim Eesti esimene Grammy auhind 2004. aastal Paavo Järvi juhatusel. Eesti Muusikaauhindadel nimetati 2020. aasta klassikaalbumiks Heino Elleri sümfooniliste teoste plaat ning 2026. aastal Erkki-Sven Tüüri autoriplaat „Aeris", mõlemad Olari Eltsi juhatusel. Samuti tunnustas Eesti Kultuurkapitali helikunsti sihtkapital 2020. aastal ERSOt ja Olari Eltsi aastapreemiaga Heino Elleri muusika salvestamise eest. Suurepärane koostöö on ERSOl selliste mainekate plaadifirmadega nagu Chandos, BIS, Onyx, Ondine, ERP jt. Lisaks kohalikele raadio- ja telekanalitele on ERSO kontserte üle kandnud Mezzo ja medici.tv ning EBU vahendusel on need jõudnud paljudesse Euroopa raadiojaamadesse.

Eesti Riiklik Sümfooniaorkester annab regulaarselt kontserte oma kodusaalis Estonia kontserdisaalis, kus orkestrit saab kuulda pea igal reedel. ERSO kontserdid jõuavad publikuni ka Klassikaraadio vahendusel ning alates 2020. aastast ERSO TV-s (erso.tv), mis võimaldab jälgida kontsertide otseülekandeid ja vaadata järelvaatamises varasemaid esinemisi.

EESTI RIIKLIK SÜMFOONIAORKESTER
Peadirigent ja kunstiline juht Olari Elts
Eluaegne aupeadirigent Neeme Järvi, audirigent Paavo Järvi
Koosseis 19. ja 20. novembril 2026
Kontsertmeister Triin Ruubel

I VIIUL
Triin Ruubel
Marge Uus
Hanna-Liis Nahkur
Piret Sandberg
Tarmo Truuväärt
Kristiina Aimla
Danae Taamal
Merily Leotoots
Nina Kawaguchi
Kaiu Talve
Kätlin Ivask
Kirti-Kai Loorand
Tõnis Pajupuu
Andrus Tork
Astrid Muhel
Elisabeth Härmand

II VIIUL
Kaido Välja
Kadi Vilu
Egert Leinsaar
Maaren Vihermäe
Miina Laanesaar
Liisi-Mai Krigul
Marlis Timpmann
Annelize Vlasenko
Kristel Kiik
Maiu Mägi
Mari-Katrina Suss
Triin Krigul
Toomas Hendrik Ellervee
Kristjan Nõlvak

VIOOLA
Rain Vilu
Liina Sakkos
Helena Altmanis
Martti Mägi
Kaja Kiho
Juhan Palm-Peipman
Kristiina Välja
Mall Help
Mairit Mitt-Bronikowska
Julia Širokova
Liisi Rusnak
Sandra Klimaitė

TŠELLO
Theodor Sink
Andres Alexander Metspalu
Margus Uus
Villu Vihermäe
Levi-Danel Mägila
Riina Erin
Lauri Toom
Maris Vallsalu
Salome Stroganova
Sofia Ogarkova

KONTRABASS
Regina Udod
Mati Lukk
Janel Altroff
Ants Onnis
Madis Jürgens
Imre Eenma
Xiaonan Nie
Indrek Pajus

FLÖÖT
Mihkel Peäske
Mari-Liis Vind
Linda Vood
Janika Lentsius

OBOE
Guido Gualandi
Aleksander Hännikäinen
Manuel Nunes
Tõnis Traksmann

KLARNET
Soo-Young Lee
Jose Carlos Dominguez Almela
Maksymilian Błaszczyński
Meelis Vind

FAGOTT
Peeter Sarapuu
Jakob Peäske
Kristjan Kungla
Kaido Suss

METSASARV
Ye Pan
Jürnas Rähni
Artur Reinpõld
Mattias Vihmann
Kalle Koppel
Nikita Matsuk

TROMPET
Indrek Vau
Laur Keller
Ivar Tillemann
Erki Möller

TROMBOON
Andres Kontus
Diogo Fernandez
Johannes Kiik

TUUBA
Madis Vilgats
Raivis Magurs

TIMPANID
Maarja Nuut
Adam Jeffrey

LÖÖKPILLID
Kaspar Eisel
Vambola Krigul
Terje Terasmaa
Lauri Metsvahi

HARF
Sara Siria D'Amico
Kaisa Zigurs

OREL
Piret Aidulo

SA ERSO juhatuse liige
Kristjan Hallik

Produtsent
Daily Trippel

Orkestri mänedžer
Marko Metsaru

Müügijuht
Signe Vaiknemets

Partnerlussuhete juht
Morgan Merrell

Maine- ja kommunikatsioonijuht
Kaisa Koger

Toimetaja
Maarja Malmet

Muusikatoimetaja
Tiia Teder

Noodikoguhoidjad
Mariell Aren
Aron Talu

Disainer
Norman Orro

Personalijuht
Piret Veensalu

Pillilao juhataja
Egert Leinsaar

Kammer- ja noorteprojektide produtsent
Andres Alexander Metspalu

Lavameistrid
Jüri Korjus
Heiki Zvorovski

© Kiur Kaasik

E·R·S·O
Heino Eller
Viiulikontsert
Igor Stravinski
Balett "Petruška"
Franz Schreker
Avamäng ooperile "Märgistatud"
Eesti Riiklik Sümfooniaorkester
17. november 2017
Estonia kontserdisaal
DIRIGENT
OLARI
ELTS
JA
BAIBA
SKRIDE
VIIUL
MAESTRO — esitleb Audi
erso.ee • piletilevi.ee
KULDSPONSOR
HOOAJA PEASPONSOR
TOETAJAD
MEEDIAPARTNERID
Epiim
Radisson
Postimees

E·R·S·O
Pärt
J.S Bach
Mendelssohn
MARIA VALDMAA sopran
Eesti Riiklik Sümfooniaorkester
Dirigent THOMAS ZEHETMAIR
13. oktoober 2017
Estonia kontserdisaal
ZEHET
MAIR
JA
MENDELS
SOHN
MAESTRO — esitleb Audi
erso.ee • piletilevi.ee
KULDSPONSOR
HOOAJA PEASPONSOR
TOETAJAD
MEEDIAPARTNER
Epiim
Radisson
Postimees

E·R·S·O
Heino Eller
Sümfooniline poeem "Koit"
Johannes Brahms
Kontsert viiulile, tšellole ja orkestrile
Jean Sibelius
Sümfoonia nr 3
Eesti Riiklik Sümfooniaorkester
Dirigent NEEME JÄRVI
3. november 2017
Estonia kontserdisaal
TOP
ELT
KONT
SERT
DIRIGENT
NEEME
JÄRVI
JAN-ERIK
GUSTAFSSON
TŠELLO
ANNA-LIISA
BEZRODNY
VIIUL
HARMOONIA — esitleb E-Piim
erso.ee • piletilevi.ee
KULDSPONSOR
HOOAJA PEASPONSOR
TOETAJAD
Epiim
Radisson
Postimees

E·R·S·O
Robert Schumann
Klaverikontsert
Anton Bruckner
Sümfoonia nr 6
IRINA ZAHHARENKOVA klaver
Eesti Riiklik Sümfooniaorkester
Dirigent ROBERT TREVINO
22. detsember 2017
Estonia kontserdisaal
TRE
VINO
JA
BRUCK
NER
MAESTRO — esitleb Audi
erso.ee • piletilevi.ee
KULDSPONSOR
HOOAJA PEASPONSOR
TOETAJAD
MEEDIAPARTNER
Epiim
Radisson
Postimees

PLAKATITE NÄITUS

ERSO ning Teatri– ja Muusikamuuseumi arhiividest

Detsembri lõpuni

TOETAB:

PAKEND & PRINT
ERSO TRÜKIKESKUS

ERSO 100. hooaja puhul on Estonia kontserdisaali koridorides avatud kontserdiplakatite näitus, mis annab ülevaate orkestri ajaloost eri ajastutel.

ERSO ning Teatri– ja Muusikamuuseumi arhiividest pärinevad plakatid ulatuvad orkestri algusaegadest tänapäevani ning näitavad, kuidas on aja jooksul muutunud nii ERSO kontserdid, visuaalne ilme kui ka orkestri roll Eesti kultuurielus.

Järgmisel kontserdikülastusel tasub näitusele kindlasti pilk peale heita.

«Klassikaline muusika ei eksisteeri ju vaakumis — ta puutub kokku elektroonilise muusika, filmi, moe, interneti, kaasaegse kunsti ja väga paljude teiste visuaalsete keeltega. Seetõttu ei pea plakat minu jaoks tingimata kinnitama, et tegemist on „väärika sümfooniakontserdiga“. Vahel on huvitavam, kui ta asetab selle muusika hoopis teise konteksti või laseb tekkida väikesel nihkel selle vahel, mida vaataja näeb ja mida ta ootab kuulvat.»

— ERSO disainer Norman Orro

AITÄH, SÕPRADE KLUBI

ERSO SISERING
3000 €+

Aivo Takis
Kristjan Pomm
Nicholas Kyriazi

FORTISSIMO
1000 €

Aare Viira
Allar Jõks
David O'Brock
Egon Elstein
Johan Randvere
Jonna Pechter
Jüri Shamov-Liiver
Kaidi ja Raivo Ruusalepp
Kaja Elstein
Kalle Volkov
Kaspar Eisel
Lauri Ligi
Liis Rammo
Ly Rammo
Mati ja Maris Sööt
Merlis Nõgene
Rain Tamm
Sander Pullerits
Siim Kallas*
Toomas Ellervee
Toomas Prangli
Tõnu Kuddu
Tõnu Velt
Wolfgang Doneus

FORTE
500 €

Ahto Ader
Annika Kuimet
Erko Tamuri
Evi Rooda
Helen Michaels
Lauri Almann
Mari-Ann ja Tunne Kelam
P. ja P. Evart
Peep Vain
Raivo Stern
Risto Kaarna
Siim Kallast
Ülle Kruuse

MEZZOFORTE
300 €

Aare Olander
Endel Talvik
Helge Talts
Hubert Viktor Kahn
Ingrid Männik
Kaja Lõokene
Karin Punning
Laura Pürjema
Lembit Talts
Liina Anier-Pärn
Mai Stern
Maren Pärn
Maret Maripuu
Marika Aren
Marika Laar
Merike Meren
Peep Laar
Piret Tuul
Riina Cohen
Anonüümne (1)

PIANO
150 €

Aime Lindpere
Aive Telling
Aivo Hallist
Allan Randmaa
Andres Ruubel
Andrus Lehtmets
Ants Hinno
Ants Kerde
Ants Orgulas
Eero Hammer
Harri Mikk
Heidi Pruuli
Ian Robinson
Ilja Sundelevitsh
Jaan Riikoja
Juta Tiidus
Jüri Suursoo
Kaja Lõokene
Karin Vahter
Katre Viljalo
Katrin Huik
Kristel Leppik
Kristiina Kahur
Kärt Hammer
Kärt Põldsam
Külliki Villemi
Laura Danilas
Liina Tarmisto
Maarja Seinas
Maia Remmelgas
Mall Petersen
Malle Maltis
Mare Hammer
Mare Jugandi
Mari-Liis Lind
Martin-Petee Kask
Merike Limberg
Nele Laidvee
Patrick Soome
Reet Nurmeots
Silva Pastak
Sirje Almann
Tanel Ross
Urve Pappa
Velle Hammer
Vivian Rennel
Ülle Källu
Anonüümne (4)

PIANISSIMO
75 €

Aime Talvik
Andres Vasarik
Anne Artus
Anne Martin
Anne Parmasto
Avo-Rein Tereping
Elle Nellis
Elna Kaasik
Ene Krigul
Enel Pehap
Eva Reintak
Eve Sirp
Gennadi Vihman
Heiki Meos
Heiki Sirp
Helgi Kooskora
Helle Kulbas
Irina Zundelevich
Mai Ets
Marika Eljas
Merle Keskküla
Reet Tatrik
Sirje Põder
Sirje Urb
Tiina Hiie
Tiiu Vilms
Triin Lekk
Viive Savel
Viivi Villemson
Viktor Kaasik
Vilve Põldmäe
Vladimir Panov
Ülle Valner
Ülo Siinmaa
Anonüümne (6)

LIITU!
erso.ee/soprade-klubi

SÕPRADE KLUBI

AITÄH, SPONSORID

ERSO PEASPONSOR

iute

SUURSPONSOR

TURKISH AIRLINES

SPONSORID

NORDAID

LIVIKO anno 1898

MÖVENPICK HOTEL TALLINN

NORDIC CATERING

myfitness world class gym & studios

AVITA anno 1989

Linus Medical

TOETAJAD

SA TALLINNA LASTEHAIGLA

PAKEND & PRINT ERSO TRÜKIKESKUS

KLASSIKA RAADIO

KULTUURIMINISTEERIUM

pileti keskus Powered by sviby

AITÄH, ERSO 100

Täname südamest kõiki ERSO 100 toetajaid!

ERSO 100. sünnipäev on oluline verstapost mitte ainult orkestrile, vaid kogu Eesti kultuurielule. Täname südamest kõiki ERSO 100 annetuskampaanias osalenuid, kelle heldus ja usaldus on muutnud juubeliaasta veelgi erilisemaks.

Teie toetus kinnitab, kui oluline on üheskoos hoida ja väärtustada Eesti muusikakultuuri ning annab ERSOle jõudu astuda oma järgmisse sajandisse.

Aitäh, et olete osa ERSO loost!

10 000 € ANNETAJAD

iute

TURKISH AIRLINES

NORDIC CATERING

AVITA anno 1988

1000+ € annetajad

Aivo Takis (3300€)
Kristjan Pomm (3000€)
Nicholas Kyriazi (5000€)
Ülle ja Jüri Reinpõld (1250€)

Allar Jõks
Andres Metspalu
Anneli Parisalu-Dembovski
Annika Kuimet
Cornelia Lootsmann
Ivo ja Kati Valter
Jaanus Männik
Jüri Shamov-Liiver
Kalev Kase
Lembit Talts
Liviko
Mare Jugandi
Mati ja Maris Sööt
Mövenpick Hotel Tallinn
Nordaid
Peeter Kangur
perekond Kreegipuu
Piret Kärm
Rainis Int
Rita Kull
Sander Pullerits
Toomas Prangli
Toomas Randaru
Tõnu Kuddu
Anonüümne (2)

100+ € annetajad

Aare Viira (500€)
Aime Talvik (200€)
Ants Orgulas (250€)
Eero Hammer (200€)
Ene Krigul (200€)
Eve ja Heiki Sirp (200€)
Evi Rooda (300€)
Galina Litter ja Igor Jakimov (200€)
Harri Mikk (200€)
Helge Talts (500€)
Inna Kamenev (200€)
Kai Puusepp (200€)
Kaja Lõokene (200€)
Karin Punning (500€)
Kristel Meos (250€)
Liina Anier-Pärn ja Marek Pärn (200€)
Liis Lichfeld (300€)
Marika Laar (200€)
Marja Liidja (200€)
Merike Meren (150€)
Merike Toro (200€)
Peep Laar (200€)
Reet Nurmeots (200€)
Rein ja Kersti Tiik (200€)
Riina Toss (620€)
Risto Kaarna (200€)
Siilike ja Rebane (200€)
Silja Mägi (200€)
Tanja Mänd (300€)
Toomas Kruusimägi (425€)

100 € annetajad

Aile Juur
Aime Lindpere
Allan Randmaa
Andri Hõbemägi
Anne Taimre
Ants Hinno
Ants Kerde
Anu Saar
Epp Müil
Erik Teemägi
Erkki-Sven Tüür
Eva Saar
Heiki Meos
Heikki Parve
Hele Pärn
Häli Metstak
Ilja Sundelevitsh
Ingrid Kormašov
Ingrid Raag
Jaan Riikoja
Jaanis Sarapuu
Jaanus Bõstrov
Jüri Alasi
Jüri Arusoo
Kadri Sikk
Kaja Karo
Karin Hussar
Karin Veissmann
Katrin Helena Kuslap
Katrin Herodes
Katrin Huik
Katrin Reinaste-Parve
Katrin Schmidt
Katrin Vinkel
Kertu Aksiim
Kirke Kangro
Kristi Mere
Kristiina Kahur
Laura Danilas
Lauri Almann
Leila Eespere
Lii Jaksen
Liina Nuka
Maaja Vadi
Maarja Malmet
Maarja Taal-Liik
Mairi Tonsiver
Mall Petersen
Mare Pajumets
Mare Tilk
Marika Aren
Marika Veisson
Marin Kraft-Jaaksoo
Maris Kirme
Mart Urbas
Meelis Enok
Merike Rõtova
Merje Hendrikson
Merle Ludvik
Mikk Murdvee
Märt Treier
Piret Ennus
Raivo Aavisto
Raivo Sepp
Rea Kauts
Reet Laasik
Reet Raukas
Reet Tatrik
Rein Kuik
Renne Joost
Riina Cohen
Riina Kütner
Riina Reinholm
Riina Talvik
Signe Pius
Siivi Holmberg
Silja Kullamaa
Sirje Almann
Sirje Talivee
Tanel Ross
Terje Põder
Tiit Sinissaar
Tiit Veeber
Tiiu Soots
Tuulika Sooväli-Rosin
Tõnis Maldre
Urve Kirotar
Urve Pappa
Urve Torbek
Veera Subbotina
Ülle Kink
Ülle Källu
Anonüümne (17)

1–99 € annetajad

Anne Kase
Anne Murof
Anu Bachmann
Anu Pärna
Anu Randveer
Arne Mikk
Hans Kristian Laur
Hella Kaldaru
Helve Toomla
Häli Metstak
Inga Urke
Jelena Liebmann
Juta Kivimäe
Katri K.
Kersti Mellik
Kersti Roosipuu
Kristiine Heinamäe
Lee Maripuu
Liia Kuljanova
Lilian H
Mari Jürman
Merike Metstak
Olga Malgina
Olle Tischler
Raina Vürmer
Reet Frid
Tiia Ruben
Vladislava Vassitskina
Ülle Andreson
Ülle Murumets
Ülle Peljo
Anonüümne (5)

ERSO piletiostjatele kehtib **50% soodustus** tavahinnast parkimisele Rävala parkimismajas kuni kolme (3) tunni jooksul.

Kuidas soodustust lunastada:

- Klient võtab Rävala parkimismajja sisenedes parkimispileti.
- Pärast kontserti valideerib klient oma parkimispileti kontserdisaali fuajees.
- Enne parklast lahkumist maksab klient parkimistasu parkimismajas asuvas makseautomaadis.

EuroPark

KUTSUME KUULAMA

100

KALLE RANDALU 70 JA ERSO KAMMERMUUSIKUD

K, 25. november kell 18 MUBA SUUR SAAL
Robert Schumann, Johannes Brahms
KALLE RANDALU klaver
TRIIN RUUBEL viiul, SANDRA KLIMAITĖ vioola, THEODOR SINK tšello

Kasvan koos muusikaga
LASTEKONTSERT „SALAVARANDUS“

R, 4. detsember kell 18 ESTONIA KONTSERDISAAL
Tõnis Kaumann/Indrek Koff
ERSO, dirigent KASPAR MÄND

ELTS JA DVOŘÁKI ÜHEKSAS

R, 11. detsember kell 19 ESTONIA KONTSERDISAAL
Erkki-Sven Tüür, Edward Elgar, Antonín Dvořák
ISTVÁN VÁRDAI tšello, ERSO, dirigent OLARI ELTS

TURKISH AIRLINES · myfitness · LIVIKO anno 1898 · NORDIC CATERING · NORDAID · MÖVENPICK HOTEL TALLINN · AVITA · Linus Medical

E·R·S·O

Estonia pst 4
10148 Tallinn
Tel 6 147 787
erso@erso.ee
www.erso.ee

Kuula ja vaata uuesti!

ERSO.TV